

Tämä asiakirja on ainoastaan dokumentointitarkoituksiin. Toimielimet eivät vastaa sen sisällöstä.

► **B**

**NEUVOSTON DIREKTIIVI 92/43/ETY,
annettu 21 päivänä toukokuuta 1992,
luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta**

(EYVL L 206, 22.7.1992, s. 7)

Muutettu:

	N:o	virallinen lehti	
		sivu	päivämäärä
► <u>M1</u> Neuvoston direktiivi 97/62/EY, annettu 27 päivänä lokakuuta 1997	L 305	42	8.11.1997
► <u>M2</u> Euroopan Parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1882/2003, annettu 29 päivänä syyskuuta 2003	L 284	1	31.10.2003

Muutettu:

► <u>A1</u> Itävallan, Suomen ja Ruotsin liittymisasiakirja	C 241	21	29.8.1994
(mukautettu neuvoston päätöksellä 95/1/EY, Euratom, EHTY)	L 1	1	1.1.1995

Oikaistu:

- **C1** Oikaisu, EYVL L 59, 8.3.1996, s. 63 (92/43/ETY)
- **C2** Oikaisu, EYVL L 31, 6.2.1998, s. 30 (92/43/ETY)

NEUVOSTON DIREKTIIVI 92/43/ETY,

annettu 21 päivänä toukokuuta 1992,

luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suoje-
lusta

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 130 s artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen ⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon ⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽³⁾,

sekä katsoo, että

ympäristön laadun säilyttäminen, suojeleminen ja parantaminen, johon kuuluu luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojeleminen, on yhteisön noudattaman yleisen edun mukainen, perustamissopimuksen 130 r artiklassa määrätty ensisijainen tavoite,

Euroopan yhteisöjen toimintaohjelmassa ympäristöalan toimenpiteiksi (1987-1992) ⁽⁴⁾ säädetään luonnon ja luonnonvarojen suojeleminen koskevista säännöksistä,

tämän direktiivin ensisijaisena tavoitteena on edistää luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä, ottaen huomioon taloudelliset, sosiaaliset, sivistykselliset ja alueelliset vaatimukset, ja direktiivi edistää yleistä kestävä kehityksen tavoitetta; luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen saattaa tietyissä tapauksissa vaatia ihmisen toimenpiteiden ylläpitämistä ja jopa niiden kannustamista,

luontotyypit huononevat jatkuvasti jäsenvaltioiden Euroopassa olevilla alueilla ja yhä useampi luonnonvarainen laji on vakavasti uhanalainen; uhanalaiset elinympäristöt ja lajit ovat osa yhteisön luonnon perintöä ja niihin kohdistuvat uhat ovat usein maiden rajat ylittäviä, joten elinympäristöjen ja lajien suojelemiseksi on tarpeen toteuttaa toimenpiteitä yhteisön tasolla,

kun otetaan huomioon tiettyihin luontotyyppisiin ja tiettyihin lajeihin kohdistuvat uhat, on tarpeen määrittellä ne ensisijaisesti suojeltaviksi, jotta niiden suojeleminen tähtäävät toimenpiteet voidaan panna nopeasti täytäntöön,

yhteisön tärkeinä pitämien luontotyyppien ja lajien suotuisan suojelun tason saattamiseksi ennalleen tai sen säilyttämiseksi on tarpeen osoittaa erityisten suojelutoimien alueita yhtenäisen eurooppalaisen ekologisen verkoston aikaansaamiseksi määritellyn aikataulun mukaisesti,

kaikki osoitetut alueet, mukaan lukien luokitellut tai myöhemmin luokiteltavat alueet sekä luonnonvaraisten lintujen suojeleminen 2 päivänä huhtikuuta 1979 annetun neuvoston direktiivin 79/409/ETY ⁽⁵⁾ mukaiset erityisten suojelutoimien alueet on liitettävä yhtenäiseen eurooppalaiseen ekologiseen verkostoon,

kullakin osoitetulla alueella olisi pantava täytäntöön tarvittavat toimenpiteet, jotka tähtäävät tarkoitettuihin suojelemissä tavoitteisiin,

jäsenvaltiot tekevät ehdotuksen erityisten suojelutoimien alueiksi soveltuvista alueista, mutta on kuitenkin säädettävä menettelystä, jolla poikkeustapauksissa voidaan suojelualueeksi osoittaa sellainen alue, jota jäsenvaltio ei ole ehdottanut, mutta jota yhteisö pitää olennaisen

⁽¹⁾ EYVL N:o C 247, 21.9.1988, s. 3,

EYVL N:o C 195, 3.8.1990, s. 1

⁽²⁾ EYVL N:o C 75, 20.3.1991, s. 12

⁽³⁾ EYVL N:o C 31, 6.2.1991, s. 25

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 328, 7.12.1987, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 103, 25.4.1979, s. 1. Direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 91/244/ETY (EYVL N:o L 115, 8.5.1991, s. 41).

▼B

tärkeänä joko ensisijaisesti suojeltavan luontotyyppin tai lajin säilymisen tai eloonjäämisen kannalta,

suunnitelmat tai ohjelmat, joilla voidaan vaikuttaa merkittävästi suojelualueeksi osoitetun tai myöhemmin osoitettavan alueen suojeluun, on arvioitava asianmukaisella tavalla,

yhteisön tärkeinä pitämien ensisijaisesti suojeltavien luontotyyppien ja lajien suojelua suosivien toimenpiteiden toteuttaminen on kaikkien jäsenvaltioiden yhteisellä vastuulla; tämä voi kuitenkin muodostaa joillekin jäsenvaltioille liian suuren taloudellisen taakan, kun otetaan huomioon se, että nämä luontotyypit ja lajit ovat jakaantuneet yhteisössä epätasaisesti sekä se, että saastuttaja maksaa -periaatetta voidaan soveltaa ainoastaan rajoitetusti luonnonsuojelua koskevassa erityistapauksessa,

tämän vuoksi on sovittu, että tässä poikkeustapauksessa olisi säädettävä yhteisrahoituksesta käytössä olevien varojen rajoissa yhteisön päätösten mukaisesti,

maankäytön suunnittelun ja kehittämispolitiikan olisi kannustettava sellaista maiseman piirteiden hoitoa, jotka ovat merkittäviä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston kannalta,

tässä direktiivissä tarkoitettujen luontotyyppien ja lajien suojelun tasoa koskeva seurantajärjestelmä olisi toteutettava,

direktiivin 79/409/ETY täydentämiseksi olisi säädettävä tiettyjen eläin- ja kasvilajien yleisestä suojelujärjestelmästä; olisi säädettävä tiettyjä lajeja koskevista hoitotoimenpiteistä, jos niiden suojelun taso sitä edellyttää, mukaan lukien tiettyjen pyydystämistä ja tappamista koskevien menetelmien kieltäminen samalla kun säädetään myös tietyin edellytyksin myönnettävästä poikkeusmahdollisuudesta,

komissio laatii säännöllisin väliajoin jäsenvaltioiden sille antamiin tietoihin perustuvan yhteenvetoselvityksen tämän direktiivin mukaisesti toteutettujen kansallisten säädösten soveltamisesta tämän direktiivin käyttöönoton seurauksien varmistamiseksi,

tieteellisen ja teknisen tietämyksen parantaminen on välttämätöntä tämän direktiivin täytäntöönpanemiseksi ja tämän vuoksi olisi kannustettava tarvittavaa tutkimusta ja tieteellistä työtä,

tekniikan ja tieteen kehityksen vuoksi on tarpeen mahdollistaa liitteiden mukauttaminen siihen; olisi säädettävä menettelystä, jolla neuvosto muuttaa näitä liitteitä,

on perustettava sääntelykomitea, joka avustaa komissiota tämän direktiivin täytäntöönpanossa, erityisesti yhteisön yhteisrahoituksesta päätettäessä,

olisi säädettävä täydentävistä toimenpiteistä, joilla säännellään tiettyjen luontaisten eläin- ja kasvilajien uudelleenistuttamista ja epäluontaisten lajien mahdollista istuttamista, ja

tämän direktiivin tavoitteisiin liittyvä koulutus ja yleinen tiedottaminen ovat välttämättömiä sen tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

Määritelmät

1 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- a) ”suojelulla” toimenpidekokonaisuutta, jota luontotyyppien ja luonnonvaraisten eläin- ja -kasvikantojen suotuisan suojelun tason säilyttäminen tai ennalleen saattaminen e ja i kohdan merkityksessä edellyttää;
- b) ”luontotyypeillä” maa- ja vesialueita, joita luonnehtivat maantieteelliset, abioottiset ja bioottiset ominaisuudet ja jotka ovat joko luonnontilaisia tai puolittain luonnontilaisia;

▼B

c) ”yhteisön tärkeinä pitämillä luontotyypeillä” niitä 2 artiklassa tarkoitetuista alueista:

- i) jotka ovat uhanalaisia niiden luontaisella levinneisyysalueella tai
- ii) joiden luontainen levinneisyysalue on pieni niiden taantumisen tai luontaisesti rajoittuneen alueen vuoksi tai
- iii) joissa on edustavia esimerkkejä yhden tai useamman seuraavan
  - A1 kuuden ◀ luonnonmaantieteellisen alueen luonteenomaisista ominaisuuksista: alppivyöhyke, Atlantin vyöhyke,
  - A1 Pohjoinen ◀ mannervyöhyke, Makronesian vyöhyke ja Välimeren vyöhyke.

Nämä luontotyypit luetellaan tai ne voidaan luetella liitteessä I;

d) ”ensisijaisesti suojeltavilla luontotyypeillä” luontotyyppijä, jotka ovat uhanalaisia ja jotka esiintyvät 2 artiklassa tarkoitetulla alueella, ja joiden suojelusta yhteisö on erityisvastuussa, kun otetaan huomioon niiden luontaisen levinneisyysalueen osuus jäsenvaltion 2 artiklassa tarkoitetusta alueesta. Nämä ensisijaisesti suojeltavat luontotyypit on merkitty liitteessä I tähdellä(*);

e) ”luontotyypin suojelun tasolla” eri tekijöiden yhteisvaikutusta, joka koskee luontotyyppiä ja sillä luonteenomaisia lajeja ja joka voi vaikuttaa alueen luontaiseen levinneisyyteen, rakenteeseen ja toimintoihin pitkällä aikavälillä sekä sille luonteenomaisten lajien eloonjäämiseen pitkällä aikavälillä, 2 artiklassa tarkoitetulla alueella.

Luontotyypin ”suojelun taso” katsotaan ”suotuisaksi” jos:

- sen luontainen levinneisyys sekä alueet, joilla sitä esiintyy tällä alueella ovat vakaita tai laajenemassa
- ja
- erityinen rakenne ja erityiset toiminnot, jotka ovat tarpeen sen säilyttämiseksi pitkällä aikavälillä, ovat olemassa ja säilyvät todennäköisesti ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa
- ja
- alueelle luonteenomaisten lajien suojelun taso on suotuisa i kohdassa tarkoitetulla tavalla;

f) ”lajin elinympäristöllä” erityisten abioottisten ja bioottisten tekijöiden avulla määriteltyä ympäristöä, jossa laji elää jossakin elinkaarensa vaiheessa;

g) ”yhteisön tärkeinä pitämillä lajeilla” niitä lajeja, jotka ovat 2 artiklassa tarkoitetulla alueella:

- i) uhanalaisia, lukuun ottamatta niitä lajeja, joiden luontainen levinneisyys tällä alueella on rajallinen ja jotka eivät ole uhanalaisia tai vaaraantuneita läntisellä palearktisella alueella, tai
- ii) vaarassa, eli niiden siirtyminen uhanalaisten lajien ryhmään on todennäköistä lähitulevaisuudessa, jos uhan aiheuttaneet tekijät pysyvät ennallaan, tai
- iii) harvinaisia, eli niiden kannat ovat pieniä ja, vaikka ne eivät olisikaan tällä hetkellä uhanalaisia tai vaaraantuneita, ne saattavat tulla sellaisiksi. Näitä lajeja on rajoitetuilla maantieteellisillä alueilla tai ne ovat levinneet hajanaisesti suuremmalle alueelle, tai
- iv) paikallisia ja vaativat erityishuomiota elinympäristönsä erityisluonteen vuoksi ja/tai sellaisten mahdollisten seurausten vuoksi, joita niiden hyödyntämisellä voi olla niiden suojelun tasolle.

Nämä lajit luetellaan tai ne voidaan luetella liitteessä II ja/tai liitteessä IV tai V;

h) ”ensisijaisesti suojeltavilla lajeilla” g alakohdan i alakohdassa tarkoitettuja lajeja, joiden suojelusta yhteisö on erityisvastuussa,

▼B

kun otetaan huomioon niiden luontaisen levinneisyysalueen sen osuuden merkitys, joka kuuluu 2 artiklassa tarkoitettuun alueeseen. Nämä ensisijaisesti suojeltavat lajit on merkitty liitteessä II tähdellä(*);

- i) ”*lajin suojelun tasolla*” eri tekijöiden yhteisvaikutusta, joka voi vaikuttaa lajin kantojen levinneisyyteen ja lukuisuuteen pitkällä aikavälillä 2 artiklassa tarkoitettulla alueella;

”Suojelun taso” katsotaan ”suotuisaksi” kun:

— kyseisen lajin kannan kehittymistä koskevat tiedot osoittavat, että tämä laji pystyy pitkällä aikavälillä selviytymään luonnollisten elinympäristöjensä elinkelpoisena osana,

ja

— lajin luontainen levinneisyysalue ei pienene eikä ole vaarassa pienentyä ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa,

ja

— lajin kantojen pitkäaikaiseksi säilymiseksi on ja tulee todennäköisesti olemaan riittävän laaja elinympäristö;

- j) ”*alueella*” maantieteellisesti määriteltyä aluetta, joka on selvästi rajattu;

- k) ”*yhteisön tärkeänä pitämällä alueella*” aluetta, joka luonnonmaantieteellisellä alueella tai alueilla, joihin se kuuluu, edistää merkittävästi liitteessä I olevan luontotyyppin tai liitteessä II olevan lajin suotuisan suojelun tason säilyttämistä tai ennalleen saattamista ja joka voi myös edistää merkittävästi 3 artiklassa tarkoitettun ”Natura 2000:n” yhtenäisyyttä, ja/tai edistää osaltaan merkittävästi luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä kyseisellä luonnonmaantieteellisellä alueella tai alueilla.

Laajoilla alueilla elävien eläinlajien osalta yhteisön tärkeänä pitämät alueet vastaavat näiden lajien luontaisella levinneisyysalueella paikkoja, joissa on lajien elämälle ja lisääntymiselle välttämättömät fyysiset tai biologiset tekijät;

- l) ”*erityisten suojelutoimien alueella*” jäsenvaltioiden lainsäädännöllisellä, hallinnollisella ja/tai sopimusoikeudellisella toimenpiteellä osoittamaa yhteisön tärkeänä pitämää aluetta, joilla sovelletaan niiden luontotyyppien ja/tai niiden lajien kantojen, joille alue on osoitettu, suotuisan suojelun tason säilyttämistä tai ennalleen saattamista koskevia tarvittavia suojelutoimenpiteitä;
- m) ”*yksilöllä*” kaikkia liitteessä IV ja liitteessä V lueteltuja eläviä tai kuolleita eläin- ja kasvilajeja, niiden osia tai näistä lajeista valmistettuja tuotteita sekä kaikkia muita tavaroita, jotka mukana seuraavan asiakirjan, pakkauksen, merkin tai nimilapun tai muiden seikkojen perusteella näyttävät olevan näiden eläin- tai kasvilajien osia tai näistä eläin- tai kasvilajeista valmistettuja tuotteita;
- n) ”*komitealla*” 20 artiklan mukaisesti perustettua komiteaa.

2 artikla

1 Tämän direktiivin tavoitteena on edistää luonnon monimuotoisuuden säilymistä suojelemalla luontotyyppejä ja luonnonvaraista eläimistöä ja kasvistoa jäsenvaltioiden sillä Euroopassa olevalla alueella, jossa perustamissopimusta sovelletaan.

2 Tämän direktiivin mukaisesti toteutetuilla toimenpiteillä pyritään varmistamaan yhteisön tärkeänä pitämien luontotyyppien ja luonnonvaraisen eläin- ja kasvilajien suotuisan suojelun tason säilyttäminen tai sen ennalleen saattaminen.

3 Tämän direktiivin mukaisesti toteutetuilla toimenpiteillä otetaan huomioon taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset vaatimukset sekä alueelliset ja paikalliset erityispiirteet.

▼B**Luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen suojelu***3 artikla*

1 Perustetaan erityisten suojelutoimien alueiden yhtenäinen euroopalainen ekologinen verkosto, ”Natura 2000”. Tämän verkoston avulla, joka koostuu alueista, joilla on liitteessä I lueteltuja luontotyyppisiä ja liitteessä II lueteltujen lajien elinympäristöjä, on varmistettava kyseisten luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen suotuisan suojelun tason säilyttäminen tai tarvittaessa ennalleen saattaminen niiden luontaisella levinneisyysalueella.

Natura 2000 -verkostoon kuuluvat myös jäsenvaltioiden direktiivin 79/409/ETY säännösten mukaisesti luokittelemat ►C1 erityiset suojelualueet. ◀

2 Kunkin jäsenvaltion on edistettävä Natura 2000:n aikaansaamista siinä suhteessa kuin sen alueella esiintyy I kohdassa tarkoitettuja luontotyyppisiä ja lajien elinympäristöjä. Jäsenvaltion on tätä varten osoitettava 4 artiklan mukaisesti alueita erityisten suojelutoimien alueiksi ottaen huomioon I kohdassa tarkoitettavat tavoitteet.

3 Jäsenvaltioiden on, missä ne katsovat tarpeellisiksi, pyrittävä parantamaan Natura 2000:n ekologista yhtenäisyyttä säilyttämällä ja tarvittaessa kehittämällä 10 artiklassa mainittuja maiseman piirteitä, jotka ovat erityisen merkittäviä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston kannalta.

4 artikla

1 Jokaisen jäsenvaltion on laadittava liitteessä III (1 vaihe) vahvistettujen perusteiden ja asianmukaisen tieteellisen tietämyksen perusteella luettelo alueista, josta ilmenee, mitä liitteen I luontotyyppisiä ja liitteen II luontaisia lajeja sen kansallisella alueella olevilla alueilla on. Laajoilla alueilla elävien eläinlajien osalta nämä alueet vastaavat näiden lajien luontaisella levinneisyysalueella paikkoja, joissa on niiden elämälle ja lisääntymiselle välttämättömät fyysiset tai biologiset tekijät. Laajoilla alueilla elävien vesieläinlajien osalta näitä alueita koskeva luettelo laaditaan ainoastaan, jos voidaan selvästi määrittää alue, jossa on niiden elämälle ja lisääntymiselle välttämättömät fyysiset ja biologiset tekijät. Jäsenvaltioiden on tarvitessa ehdotettava tämän luettelon mukauttamista 11 artiklassa tarkoitettujen seurannan tuloksiin.

Luettelo on toimitettava komissiolle kolmen vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksiantamisesta yhdessä kutakin aluetta koskevien tietojen kanssa. Näihin tietoihin kuuluu alueen kartta, nimi, sijainti ja laajuus sekä liitteessä III (1 vaihe) eriteltyjen perusteiden soveltamisesta saadut tiedot, ja ne on toimitettava lomakkeella, jonka komissio on valmistellut 21 artiklassa tarkoitettuna menettelyä mukaisesti.

2 Komissio laatii yhteisymmärryksessä kunkin jäsenvaltion kanssa ja niiden esittämien luetteloiden pohjalta liitteessä III (2 vaihe) vahvistettujen perusteiden mukaan kaikkien 1 artiklan c alakohdan iii alakohdassa mainittujen niiden luonnonmaantieteellisen alueen osalta ja 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen aluekokonaisuuden osalta luonnoksen yhteisön tärkeinä pitämien alueiden luetteloksi, josta ilmenevät alueet, joilla on yksi tai useampia ensisijaisesti suojeltavia luontotyyppisiä tai yksi tai useampia ensisijaisesti suojeltavia lajeja.

Jäsenvaltiot, joiden ilmoittamat yhden tai useampia ensisijaisesti suojeltavia luontotyyppisiä tai lajeja sisältävät alueet käsittävät yli 5 prosenttia sen alueesta, voivat yhteisymmärryksessä komission kanssa pyytää, että liitteessä III (2 vaihe) lueteltuja perusteita sovelletaan joustavammin niiden alueella olevien, yhteisön tärkeinä pitämien alueiden verkostoa valittaessa.

▼C2

Komissio hyväksyy 21 artiklassa tarkoitettua menettelyä noudattaen luettelon valituista yhteisön tärkeinä pitämistä alueista ja osoittaa alueista ne, joilla on yksi tai useampia ensisijaisesti suojeltavia luontotyyppisiä taikka yksi tai useampia ensisijaisesti suojeltavia alueita.

▼B

3 Edellä 2 kohdassa mainittu luettelo laaditaan kuuden vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksiantamisesta.

5 Kun alue on merkitty 2 kohdan kolmannessa alakohdassa tarkoitettuun luetteloon, sitä koskevat 6 artiklan 2, 3 ja 4 kohdan säännökset.

5 artikla

1 Jos komissio toteaa poikkeustapauksessa, että 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua kansallisesta luettelosta puuttuu alue, jolla on ensisijaisesti suojeltava luontotyyppi tai laji ja joka asian kannalta merkityksellisen ja luotettavan tieteellisen tietämyksen perusteella vaikuttaa välttämättömältä tämän ensisijaisesti suojeltavan luontotyypin säilymiselle tai ensisijaisesti suojeltavan lajin eloonjäämiselle, jäsenvaltio ja komissio aloittavat kahdenvälisen neuvottelumenettelyn käyttämiensä tieteellisten tietojen vertaamiseksi.

2 Jos erimielisyyttä ei ole ratkaistu neuvotteluaikana, joka on enintään kuusi kuukautta, komissio toimittaa neuvostolle ehdotuksen alueen valitsemisesta yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi.

3 Neuvosto päättää asiasta yksimielisesti kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia on pantu neuvostossa vireille.

4 Neuvotteluaikana ja neuvoston päätöstä odotettaessa kyseistä aluetta koskevat 6 artiklan 2 kohdan säännökset.

6 artikla

1 Jäsenvaltioiden on toteutettava erityisten suojelutoimien alueilla tarvittavat suojelutoimenpiteet ja laadittava tarvittaessa tarkoituksenmukaisia käyttösuunnitelmia, jotka koskevat erityisesti näitä alueita tai jotka sisältyvät muihin kehityssuunnitelmiin, sekä tarpeellisia lainsäädännöllisiä, hallinnollisia tai sopimusoikeudellisia toimenpiteitä, jotka vastaavat liitteen I luontotyyppien ja liitteessä II esitettyjen lajien ekologisia vaatimuksia alueilla.

2 Jäsenvaltioiden on toteutettava erityisten suojelutoimien alueilla tarpeellisia toimenpiteitä luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen heikentymisen sekä niitä lajeja koskevien häiriöiden estämiseksi, joita varten alueet on osoitettu, siinä määrin kuin nämä häiriöt saattaisivat vaikuttaa merkittävästi tämän direktiivin tavoitteisiin.

3 Kaikki suunnitelmat tai hankkeet, jotka eivät liity suoranaisesti alueen käyttöön tai ole sen kannalta tarpeellisia, ►C1 mutta ovat omiaan vaikuttamaan tähän alueeseen ◄ merkittävästi joko erikseen tai yhdessä muiden suunnitelmien tai hankkeiden kanssa, on arvioitava asianmukaisesti sen kannalta, miten ne vaikuttavat alueen suojelutavoitteisiin. Alueelle aiheutuvien vaikutusten arvioinnista tehtyjen johtopäätösten perusteella ja jollei 4 kohdan säännöksistä muuta johdu, toimivaltaiset kansalliset viranomaiset antavat hyväksyntänsä tälle suunnitelmalle tai hankkeelle vasta varmistuttuaan siitä, että suunnitelma tai hanke ei vaikuta kyseisen alueen koskemattomuuteen, ja kuultuaan tarvittaessa kansalaisia.

4 Jos suunnitelma tai hanke on alueelle aiheutuvien vaikutusten arvioinnin kielteisestä tuloksesta huolimatta ja vaihtoehtoisten ratkaisujen puuttuessa kuitenkin toteutettava erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset tai taloudelliset syyt, jäsenvaltion on toteutettava kaikki tarvittavat korvaavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että Natura 2000:n yleinen kokonaisuus säilyy yhtenäisenä. Jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle toteutetut korvaavat toimenpiteet.

Jos kyseisellä alueella on ensisijaisesti suojeltava luontotyyppi ja/tai laji, ainoat kysymykseen tulevat näkökohdat ovat sellaisia, jotka liittyvät ihmisen terveyteen tai yleiseen turvallisuuteen tai ensisijaisen tärkeisiin suotuisiin vaikutuksiin ympäristöön taikka, komission lausunnon mukaan, muihin erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottaviin syihin.

▼B

7 artikla

Tämän direktiivin 6 artiklan 2, 3 ja 4 kohdasta aiheutuvat velvoitteet korvaavat direktiivin 79/409/ETY 4 artiklan 4 kohdan ensimmäisestä lauseesta aiheutuvat velvoitteet, kun on kyse 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti suojeltavaksi luokitelluista alueista tai vastaavasti kyseisen direktiivin 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti tunnustetuista alueista tämän direktiivin voimaantulopäivästä alkaen tai jäsenvaltion direktiivin 79/409/ETY mukaisesti tekemän suojeluluokittelun tai tunnustamisen päivämäärästä alkaen, jos viimeksi mainittu päivämäärä on myöhempi.

8 artikla

1 Samalla kun jäsenvaltiot toimittavat komissiolle ehdotuksensa alueista, jotka voidaan osoittaa ensisijaisesti suojeltavia luontotyyppejä ja/tai lajeja käsitteviksi erityisten suojelutoimien alueiksi, ne toimittavat komissiolle tarpeen mukaan arvionsa yhteisön yhteisrahoituksesta, jota ne pitävät tarpeellisena, jotta ne voivat täyttää niille 6 artiklan 1 kohdasta aiheutuvat velvoitteet.

2 Komissio määrittelee yhteisymmärryksessä kunkin jäsenvaltion kanssa niillä yhteisölle merkittävillä alueilla, joille on haettu yhteisrahoitusta, tarvittavat toimenpiteet ensisijaisesti suojeltavien luontotyyppien ja lajien suotuisan suojelun tason säilyttämiseksi tai ennalleen saattamiseksi sekä näiden toimenpiteiden edellyttämät kokonaiskustannukset.

3 Komissio arvioi yhteisymmärryksessä kyseisen jäsenvaltion kanssa rahoitustarpeen — mukaan lukien yhteisrahoituksen tarpeen — 2 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden täytäntöönpanemiseksi ja ottaa muun ohessa huomioon ensisijaisesti suojeltavien luontotyyppien ja/tai lajien keskittymisen tämän jäsenvaltion alueelle ja kullekin jäsenvaltiolle vaadituista toimenpiteistä aiheutuvan taakan.

4 Edellä 2 ja 3 kohdassa tarkoitetun arvioinnin mukaisesti ja ottaen huomioon asiaan vaikuttavien yhteisöjärjestelyjen mukaan käytettävissä olevat rahoituslähteet komissio hyväksyy 21 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen toimintasuunnitelman sisältäen hankkeiden toteuttamisjärjestyksen yhteisrahoitusta edellyttävien sellaisten toimenpiteiden toteuttamisesta, jotka on toteutettava, kun alue on muodostettu 4 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

5 Toimenpiteet, joita ei ole riittävien varojen puuttuessa toteutettu toimintaohjelmassa sekä toimenpiteet, jotka kuuluvat toimintaohjelmaan, mutta jotka eivät ole saaneet tarvittavaa yhteisrahoitusta tai jotka ovat saaneet sitä ainoastaan osittain, käsitellään uudelleen 21 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen joka toinen vuosi toimintaohjelman tarkastelun yhteydessä, ja jäsenvaltiot voivat lykätä toimenpiteitä, kunnes niitä käsitellään uudelleen. Tässä käsittelyssä otetaan tarvittaessa huomioon kyseisen alueen uusi tilanne.

6 Alueilla, joilla lykätään yhteisrahoituksesta riippuvaisia toimenpiteitä, jäsenvaltioiden on pidättäydyttävä kaikista uusista toimenpiteistä, jotka saattavat aiheuttaa näiden alueiden huononemisen.

9 artikla

Komissio arvioi säännöllisesti 21 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen, miten Natura 2000 edistää 2 ja 3 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteutumista. Erityisten suojelutoimien alue voidaan tällöin poistaa verkostosta, jos luonnollinen kehitys 11 artiklassa säädetyn seurannan mukaisesti sitä edellyttää.

10 artikla

Jäsenvaltioiden on, siinä määrin kuin ne katsovat sen tarpeelliseksi, edistettävä maankäytön suunnittelussa ja kehittämissä politiikassa, erityisesti Natura 2000 -verkoston ekologista yhtenäisyyttä silmällä pitäen, luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston kannalta erityisen merkittävien maiseman piirteiden huomioon ottamista.

▼B

Näihin tekijöihin kuuluvat ne, jotka ovat pituussuuntaisen ja jatkuvan rakenteensa (kuten joet penkereineen ja perinteiset tilusten rajamerkitäjäjärjestelmät) vuoksi tai levähdyspaikkoina (kuten lammet tai metsiköt) olennaisia luonnonvaraisten lajien muutolle, maantieteelliselle leviämislle ja geneettiselle vaihdannalle.

11 artikla

Jäsenvaltiot huolehtivat 2 artiklassa tarkoitettujen luontotyyppien ja lajien suojelun tason seurannasta ottaen erityisesti huomioon ensisijaisesti suojeltavat luontotyytit ja lajit.

Lajien suojelu*12 artikla*

1 Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet liitteessä IV olevassa a kohdassa olevia eläinlajeja koskevan tiukan suojelujärjestelmän käyttöönottamiseksi niiden luontaisella levinneisyysalueella ja kiellettävä:

- a) kaikki näiden lajien yksilöitä koskeva tahallinen pyydystäminen tai tappaminen luonnossa;
- b) näiden lajien tahallinen häiritseminen erityisesti niiden lisääntymis-, jälkeläistenhoito-, talvehtimis- ja muuttoaikana;
- c) tahallinen munien hävittäminen tai ottaminen luonnosta;
- d) lisääntymis- tai levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen.

2 Jäsenvaltioiden on kiellettävä näiden lajien luonnosta otettujen yksilöiden hallussapito, kuljetus, kaupan pitäminen tai vaihtaminen ja tarjoaminen myytäväksi tai vaihdettavaksi, lukuun ottamatta niitä yksilöitä, jotka on otettu laillisesti ennen tämän direktiivin täytäntöönpanoa.

3 Edellä 1 kohdan a ja b alakohdassa sekä 2 kohdassa tarkoitettuja kieltoja sovelletaan tässä artiklassa tarkoitettujen eläinten kaikkiin elämänvaiheisiin.

4 Jäsenvaltioiden on otettava käyttöön liitteessä IV olevassa a alakohdassa lueteltujen eläinlajien tahatonta pyydystämistä ja tappamista koskeva tarkkailujärjestelmä. Jäsenvaltioiden on saatujen tietojen perusteella suoritettava uusia tutkimuksia tai toteutettava tarvittavia suojelutoimenpiteitä sen varmistamiseksi, että tahattomalla pyydystämällä tai tappamisella ei ole merkittävää kielteistä vaikutusta kyseisiin lajeihin.

13 artikla

1 Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet liitteessä IV olevassa b kohdassa olevia kasvilajeja koskevan tiukan suojelujärjestelmän käyttöönottamiseksi ja kiellettävä:

- a) näiden kasvien tahallinen poimiminen, kerääminen, leikkaaminen, irtikiskominen tai hävittäminen luonnosta niiden luontaisella levinneisyysalueella;
- b) kyseisten lajien luonnosta otettujen yksilöiden hallussapito, kuljetus, kaupan pitäminen tai vaihtaminen ja tarjoaminen myytäväksi tai vaihdettavaksi, lukuun ottamatta niitä yksilöitä, jotka on otettu laillisesti ennen tämän direktiivin täytäntöönpanoa.

2 Edellä 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettuja kieltoja sovelletaan tässä artiklassa tarkoitettujen kasvien kaikkiin elämänvaiheisiin.

14 artikla

1 Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta liitteessä V olevien luonnonvaraisten eläin- ja -kasvilajien yksilöiden ottaminen luonnosta sekä niiden hyödyntäminen eivät ole ristiriidassa niiden suotuisan suojelun tason säilyttämisen kanssa, jos jäsenvaltiot katsovat sen tarpeelliseksi 11 artiklassa säädetyn seurannan perusteella.

▼B

2 Jos tällaiset toimenpiteet katsotaan tarpeellisiksi, niihin on kuuluttava 11 artiklassa säädetyn seurannan jatkaminen. Niihin voi lisäksi kuulua erityisesti:

- määräyksiä, jotka koskevat pääsyä tietyille alueille,
- lajien yksilöiden luonnosta ottamista ja tiettyjen kantojen hyödyntämistä koskeva väliaikainen tai paikallinen kieltäminen,
- yksilöiden ottamista koskevien aikojen ja/tai menetelmien sääntely,
- yksilöitä pyydettyä niiden kantojen suojelun huomioon ottavien metsästyks- ja kalastussääntöjen soveltaminen,
- yksilöiden ottamista koskeva lupajärjestelmä tai kiintiöt,
- yksilöiden myyntitarkoituksessa tapahtuvan ostamisen, myymisen, myyntiin tarjoamisen, hallussapidon tai kuljettamisen sääntely,
- eläinlajien kasvattaminen vankeudessa sekä kasvilajien keinotekoinen lisääminen tarkoin valvotuissa oloissa yksilöiden luonnosta ottamisen vähentämiseksi,
- toteutettujen toimenpiteiden vaikutusten arviointi.

15 artikla

Liitteessä V olevassa a kohdassa lueteltujen luonnonvaraisia eläinlajeja pyydytettäessä tai tapettaessa sekä sovellettaessa 16 artiklan mukaisesti poikkeuksia liitteessä IV olevassa a kohdassa lueteltujen lajien luonnosta ottamiseen, pyydystämiseen tai tappamiseen, jäsenvaltioiden on kiellettävä kaikkien valikoimattomien keinojen käyttö, jotka saattavat aiheuttaa lajin kantojen paikallisen häviämisen tai merkittävää häiriötä niille ja erityisesti:

- a) liitteessä VI olevassa a kohdassa lueteltujen pyydystämisen- ja tappamiskeinojen käyttäminen;
- b) liitteessä VI olevassa b kohdassa mainituista kuljetusvälineistä tapahtuva pyydystäminen ja tappaminen.

16 artikla

1 Jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole ja jollei poikkeus haittaa kyseisten lajien kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä niiden luontaisella levinneisyysalueella, jäsenvaltiot voivat poiketa 12, 13 ja 14 artiklan ja 15 artiklan a ja b alakohdan säännöksistä:

- a) luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelemiseksi ja luontotyyppien säilyttämiseksi;
- b) erityisen merkittävien vahinkojen ehkäisemiseksi, jotka koskevat viljelmiä, karjankasvatusta, metsiä, kalataloutta sekä vesistöjä ja muuta omaisuutta;
- c) kansanterveyttä ja yleistä turvallisuutta koskevista tai muista erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset ja taloudelliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle;
- d) näiden lajien tutkimus- ja koulutus-, uudelleensijoittamis- ja uudelleenistuttamis-tarkoituksessa ja näiden tarkoitusten kannalta tarvittavien lisääntymistoimenpiteiden vuoksi, mukaan lukien kasvien keinotekoinen lisääminen;
- e) salliakseen tarkoin valvotuissa oloissa valikoiden ja rajoitetusti tiettyjen liitteessä IV olevien lajien yksilöiden ottamisen ja hallussapidon kansallisten toimivaltaisten viranomaisten määrittelemissä rajoissa.

2 Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle kahden vuoden välein komitean laatiman mallin mukainen kertomus 1 kohdan mukaisesti täytäntöönpannuista poikkeuksista. Komissio antaa lausuntonsa näistä poikkeuksista viimeistään kahdentoista kuukauden kuluessa kertomuksen vastaanottamisesta ja ilmoittaa siitä komitealle.

▼B

- 3 Kertomuksissa on selvitettävä:
- a) lajit, joita poikkeukset koskevat ja poikkeuksen syy, mukaan lukien vaaran luonne, sekä ilmoittaen tarvittaessa hylätyt vaihtoehdot ratkaisut ja käytetyt tieteelliset tiedot;
  - b) eläinlajien pyydystämisen tai tappamisen sallitut keinot, välineet tai menetelmät ja syyt niiden käyttämiseen;
  - c) olosuhteet ajan ja paikan suhteen, joissa nämä poikkeukset on myönnetty;
  - d) viranomaisen, joka on valtuutettu ilmoittamaan ja tarkastamaan, että vaaditut edellytykset täytetään, ja päättämään, mitä keinoja, välineitä ja menetelmiä voidaan käyttää, millä rajoituksilla ja minkä laitoksen toimesta, sekä ketkä henkilöt ovat vastuussa niiden toimeenpanemisesta;
  - e) käytetyt valvontatoimenpiteet ja saadut tulokset.

Tiedonannot*17 artikla*

1 Jäsenvaltioiden on laadittava kertomus tämän direktiivin säännösten soveltamisesta joka kuudes vuosi 23 artiklassa säädetyn määräajan päättymisestä. Tähän kertomukseen on sisällyttävä erityisesti tiedot, jotka koskevat 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja suojelutoimenpiteitä, sekä arvio näiden toimenpiteiden vaikutuksista liitteessä I olevien luontotyyppien ja liitteessä II olevien lajien suojelun tasoon, ja 11 artiklassa tarkoitetun seurannan tärkeimmät tulokset. Tämä komitean laatiman mallin mukainen kertomus on toimitettava komissiolle ja asetettava yleisön saataville.

2 Komissio laatii yhteenvetokertomuksen 1 kohdassa tarkoitettujen kertomusten perusteella. Tässä kertomuksessa on asianmukainen arvio toteutuneesta kehityksestä ja erityisesti siitä, miten Natura 2000 on edistänyt 3 artiklassa asetettujen tavoitteiden toteutumista. Jäsenvaltioiden toimittamia tietoja koskevan kertomuksen osan luonnos saatetaan kyseisen jäsenvaltion viranomaisten tarkastettavaksi. Komissio julkaisee lopullisen kertomuksen saatettuaan sen ensin komitean tarkastettavaksi kahden vuoden kuluessa 1 kohdassa tarkoitettujen kertomusten vastaanottamisesta ja toimittaa sen jäsenvaltioille, Euroopan parlamentille, neuvostolle ja talous- ja sosiaalikomitealle.

3 Jäsenvaltiot voivat merkitä tämän direktiivin mukaisesti osoitetut alueet komitean tätä tarkoitusta varten suunnittelemissa yhteisön merkintätauluilla.

Tutkimus*18 artikla*

1 Jäsenvaltiot ja komissio kannustavat 2 artiklassa ilmaistujen tavoitteiden ja 11 artiklassa tarkoitetun velvoitteen kannalta tarvittavaa tieteellistä tutkimustyötä. Ne vaihtavat tietoja, jotta jäsenvaltioiden ja yhteisön tasolla toteutettu tutkimus voidaan yhteensovittaa moitteettomasti.

2 Erityistä huomiota kiinnitetään 4 ja 10 artiklan täytäntöönpanon kannalta tarpeelliseen tieteelliseen työhön ja jäsenvaltioiden rajat ylittävää yhteistyötä tutkimuksen alalla kannustetaan.

Liitteiden muuttamismenettely*19 artikla*

Neuvosto vahvistaa määränemmistöllä komission ehdotuksesta tarpeelliset muutokset liitteiden I, II, III, V ja VI mukauttamiseksi tekniikan ja tieteen kehitykseen.

▼B

Neuvosto vahvistaa yksimielisesti komission ehdotuksesta tarpeelliset muutokset tämän direktiivin liitteen IV mukauttamiseksi tekniikan ja tieteen kehitykseen.

Komitea**▼M2***20 artikla*

Komissiota avustaa komitea.

21 artikla

1. Jos tähän artiklaan viitataan, sovelletaan päätöksen 1999/468/EY⁽¹⁾ 5 ja 7 artiklassa säädettyä menettelyä ottaen huomioon mainitun päätöksen 8 artiklan säännökset.

Päätöksen 1999/468/EY 5 artiklan 6 kohdassa tarkoitettu määräaika vahvistetaan kolmeksi kuukaudeksi.

2. Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

▼B**Lisäsäännökset***22 artikla*

Jäsenvaltioiden on tämän direktiivin säännösten soveltamiseksi:

- a) tutkittava liitteessä IV olevien alueellaan luontaisten lajien uudelleenistutuksen mahdollisuus, jos tämä toimenpide on omiaan myötävaikuttamaan niiden suojeluun sillä edellytyksellä, että tutkimuksen perusteella, jossa myös muissa jäsenvaltioissa tai muualla saadut kokemukset otetaan huomioon, voidaan katsoa, että lajin uudelleenistuttaminen myötävaikuttaa tehokkaasti näiden lajien suotuisan suojelun tason ennalleen saattamiseen, ja toimenpide toteutetaan vasta yleisen kuulemisen jälkeen;
- b) varmistettava, että epäluontaisten lajin tahallinen istuttaminen niiden alueella säännellään siten, että se ei aiheuta haittaa luontotyypeille niiden luontaisella levinneisyysalueella eikä luontaiselle luonnonvaraiselle eläimistölle tai kasvistolle, ja jos se katsotaan tarpeelliseksi, kielletävä tällainen istuttaminen. Arvioinnin tulokset on annettava komitealle tiedoksi;
- c) edistettävä koulutusta ja yleistä valistusta koskien tarvetta suojella luonnonvaraista eläimistöä ja kasvistoa ja säilyttää niiden elinympäristöjä sekä erilaisia luontotyyppisiä.

Loppusäännökset*23 artikla*

1 Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan kahden vuoden kuluessa sen tiedoksiantamisesta. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2 Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

3 Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säädökset kirjallisina komissiolle.

(1) Neuvoston päätös 1999/468/EY, tehty 28 päivänä kesäkuuta 1999, menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä (EYVL L 184, 17.7.1999, s. 23).

▼B

24 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

▼ **M1***LIITE I***YHTEISÖN TÄRKEINÄ PITÄMÄT LUONTOTYYPIT, JOIDEN SUOJELMISEKSI ON OSOITETTAVA ERITYISTEN SUOJELUTOIMIEN ALUEITA****Tulkinta**

Ohjeita luontotyyppien tulkinnasta annetaan julkaisussa ”Interpretation Manual of European Union Habitats”, joka on 20 artiklan mukaisen komitean (”Habitatitokomitea”) hyväksymä ja Euroopan komission julkaisema ⁽¹⁾.

Koodit vastaavat Natura 2000 -koodeja.

Merkki ”*” tarkoittaa ensisijaisia luontotyyppisiä.

1. RANNIKON JA SUOLAMAIDEN LUONTOTYYPIT**11. Avomeri- ja vuorovesialueet**

- 1110 Vedenalaiset hiekkasärkät
- 1120 * *Posidonia*-kasvustot (*Posidonia oceanicae*)
- 1130 Jokisuistot
- 1140 Muta- ja hiekkamatalikot, joita merivesi ei peitä laskuveden aikana
- 1150 * Rannikon laguunit
- 1160 Laajat matalat lahdet
- 1170 Riutat
- 1180 Kaasuvuotojen synnyttämät rakenteet matalissa vesissä

12. Rantakalliot ja kivikkorannat

- 1210 Rantavallien yksivuotinen kasvillisuus
- 1220 Kivikkoisten rantojen monivuotinen kasvillisuus
- 1230 Atlantin ja Itämeren rannikoiden kasvipeitteiset rantakalliot
- 1240 Välimeren rannikoiden kasvipeitteiset rantakalliot ja -törmät kotoperäisine *Limonium*-lajeineen
- 1250 Makaronesian rannikoiden kasvipeitteiset rantatörmät kotoperäisine kasveineen

13. Atlantiset ja manneralueen marskimaat ja suolaniityt

- 1310 *Salicornia* ja muut mudassa ja hiekassa elävät yksivuotiset kasvit
- 1320 *Spartina*-merenrantaniityt (*Spartinion maritimae*)
- 1330 Atlantin alueen suolaniityt (*Glauco-Puccinellietalia maritimae*)
- 1340 * Sisämaan suolaniityt

14. Välimeren alueen ja termo-atlanttisen alueen marskimaat ja suolaniityt

- 1410 Välimeren alueen suolaniityt (*Juncetalia maritimi*)
- 1420 Välimeren ja termo-atlanttisen alueen suolamaan pensastot (*Sarcocometea fruticosi*)
- 1430 Typpipitoiset suolamaan pensastot (*Pegano-Salsoletia*)

15. Sisämaan suola- ja kipsiarot

- 1510 * Välimeren alueen suola-arot (*Limonietalia*)
- 1520 * Pyreneitten niemimaan alueen kipsiarot (*Gypsophiletalia*)
- 1530 * Pannoniset suola-arot ja marskimaat

16. Borealiset Itämeren saariston, rannikon ja maankohoamisalueet

- 1610 Itämeren harjusaaret ja niiden hiekka-, kallio- ja kivikkorantojen sekä vedenalainen kasvillisuus

⁽¹⁾ ”Interpretation Manual of European Union Habitats, version EUR 15”, jonka Habitatitokomitea on hyväksynyt 25. huhtikuuta 1996, Euroopan komissio DG XI.

▼ **M1**

- 1620 Itämeren boreaaliset luodot ja saaret
 1630 * Itämeren boreaaliset rantaniityt
 1640 Itämeren boreaaliset hiekkarannat, joilla on monivuotista ruohovartista kasvillisuutta
 1650 Itämeren boreaaliset kapeat murtovesilahdet

2. RANNIKOIDEN HIEKKADYYNIT JA SISÄMAAN DYYNIT

21. Atlantin, Pohjanmeren ja Itämeren rannikoiden meridyynit

- 2110 Liikkuvat alkiovaiheen dyynit
 2120 Rannikon liikkuvat *Ammophila arenaria* -rantakauradyynit ("valkoiset dyynit")
 2130 * Rannikoiden kiinteät ruohokasvillisuuden peittämät dyynit ("harmaat dyynit")
 2140 * Kiinteät kalkittomat *Empetrum nigrum* -variksenmarjadyynit
 2150 * Atlanttiset kanervavaltaiset kalkittomat, kiinteät dyynit (*Calluno-Ulicetea*)
 2160 *Hippophaë rhamnoides* -valtaiset dyynit
 2170 Dyynit, joissa *Salix repens* ssp. *argentea* (*Salicion arenariae*)
 2180 Atlanttisen, kontinentaalisen ja boreaalisen alueen metsäiset dyynit
 2190 Dyynien kosteat soistuneet painanteet
 21A0 Machairs (* Irlannissa)

22. Välimeren rannikon meridyynit

- 2210 *Crucianellion maritimae* -kasvustoiset kiinteät dyynit
 2220 *Euphorbia terracina* -kasvustoiset dyynit
 2230 *Malcolmietalia* -kasvustoiset niittydyynit
 2240 *Brachypodietalia* -kasvustoiset niittydyynit yksivuotisine kasveineen
 2250 * Rannikon dyynit, joissa *Juniperus* spp.
 2260 Sklerofyyttiset *Cisto-Lavenduletalia* -dyynipensaikot
 2270 * Mäntylajeilla *Pinus pinea* ja/tai *Pinus pinaster* metsittyneet dyynit

23. Sisämaan dyynit, vanhat ja kalkittomat

- 2310 Kuivat *Calluna*- ja *Genista*-nummet/dyynit
 2320 Kuivat *Calluna*- ja *Empetrum nigrum* -nummet/dyynit
 2330 *Corynephorus*- ja *Agrostis*-kasvustoiset sisämaan dyyniniityt
 2340 * Pannoniset sisämaan dyynit

3. MAKEANVEDEN LUONTOTYYPIT

31. Järvet ja lammet

- 3110 Hiekkamaiden niukkamineraaliset niukkaravinteiset vedet (*Littorelletalia uniflorae*)
 3120 Läntisen Välimeren hiekkakenttien niukkamineraaliset niukkaravinteiset vedet, joissa *Isoetes*-kasvillisuutta
 3130 Niukka-keskiravinteiset järvet, joissa *Littorelletea uniflorae*- ja/tai *Isoëto-Nanojuncetea* -kasvillisuus
 3140 Kovat niukka-keskiravinteiset vedet, joissa vedenalaista *Chara* spp. -kasvillisuutta
 3150 *Magnopotamion*- tai *Hydrocharition*-kasvustoiset luontaisesti ravinteiset järvet
 3160 Humuspitoiset järvet ja lammet
 3170 * Välimeren alueen tilapäiset lammikot
 3180 * Turloughs

32. Virtaavat vedet — vapaina tai osin vapaina virtaavien vesireittien osat (pienet keskikokoiset ja suuret uomat), joissa veden laatu ei ole merkittävästi huonontunut

- 3210 Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit

▼ **M1**

- 3220 Alpiiniset joet ja niiden penkereiden ruohokasvillisuus
- 3230 Alpiiniset joet ja niiden *Myricaria germanica* -valtainen kasvillisuus
- 3240 Alpiiniset joet ja niiden *Salix elaeagnos* -valtainen puuvartinen kasvil-lisuus
- 3250 Välimeren alueen läpi vuoden virtaavat joet, joissa on *Glaucium flavum* -valtaista kasvillisuutta
- 3260 Vuorten alapuoliset tasankojoet, joissa on *Ranunculion fluitantis*- ja *Callitricho-Batrachium* -kasvillisuutta
- 3270 Vuorten alapuolisten jokien *Chenopodion rubri* p.p. ja *Bidention* p.p. -kasvillisuus
- 3280 Välimeren alueen läpi vuoden virtaavat *Paspalo-Agrostidion*-kasvus-toiset joet, joissa riippuvaa *Salix*- ja *Populus alba* -kasvustoa
- 3290 Välimeren alueen osan vuotta virtaavat joet, joissa *Paspalo-Agrosti-dion*-kasvillisuutta

4. LAUHKEAN ALUEEN NUMMET JA PENSAIKOT

- 4010 Pohjois-Atlantin alueen kosteat *Erica tetralix* -nummet
- 4020 * Lauhkean vyöhykkeen kosteat *Erica ciliaris*- ja *Erica tetralix*-kasvuiset nummet
- 4030 Eurooppalaiset kuivat nummet
- 4040 * *Erica vagans* -kasvuiset kuivat Atlantin rannikkonummet
- 4050 * Makaronesian kotoperäiset nummet
- 4060 Alpiiniset ja boreaaliset tunturikankaat
- 4070 * *Pinus mugo*- ja *Rhododendron hirsutum* (*Mugo-Rhododendretum hirsuti*) -kasvuiset pensaikot
- 4080 Subarktiset *Salix*-pensaikot
- 4090 Kotoperäiset oro-mediterraaniset piikkipensaistonummet

5. SKLEROFYTTISET PENSAIKOT (MATORRAL)

51. Välimeren eteläpuoliset ja lauhkean alueen pensaikot

- 5110 Kalkkikivirinteiden vakiintuneet, kserotermofiiliset *Buxus sempervirens* -kasvustot (*Berberidion* p.p.)
- 5120 Vuorten *Cytisus purgans* -kasvustot
- 5130 Nummien ja kalkkipitoisten niittyjen *Juniperus communis* -katajikat
- 5140 * Merellisten kosteiden nummien *Cistus palhinhae* -kasvustot

52. Välimeren alueen puustoinen matorral

- 5210 *Juniperus* spp. -puustoinen matorral
- 5220 * *Zyziphus*-pensaistoinen matorral
- 5230 * *Laurus nobilis* -puustoinen matorral

53. Termovälimerelliset ja pre-steppipensaikot

- 5310 *Laurus nobilis* -tiheiköt
- 5320 Lähellä kalliotörmää kasvavat matalat *Euphorbia*-kasvustot
- 5330 Termovälimerellinen ja esiaavikko-pensaisto

54. Phrygana

- 5410 Läntisen Välimeren kallionpäällys-phrygana
- 5420 *Sarcopoterium spinosum* -phrygana
- 5430 Kotoperäinen *Euphorbio-Verbascion*- phrygana

6. LUONTAISET JA PUOLILUONTAISET NIITYT

61. Luonnonniityt

- 6110 * Kalkkipitoiset karstiniityt, joissa *Alysso-Sedion albi* -kasvillisuutta
- 6120 * Kuivat kalkkipitoiset niityt
- 6130 Kalamiiniiniityt, joissa *Violetalia calaminariae* -kasvillisuutta

▼ **M1**

- 6140 Pyreneiden silikaattialustan *Festuca eskia* -niityt
- 6150 Alpiiniset ja boreaaliset silikaattialustan niityt
- 6160 Oroiberiaaniset *Festuca indigesta* -niityt
- 6170 Alpiiniset ja subalpiiniset kalkkiniityt
- 6180 Makaronesian mesofiiliset niityt

62. Puoliluontaiset kuivat niityt ja pensaikot

- 6210 Puoliluontaiset, kuivat niityt kalkkipitoisilla alustoilla *Festuco-Brometalia* (* tärkeitä orkidea-alueita)
- 6220 * Ruohoja ja yksivuotisia kasveja kasvavat *Thero-Brachypodietea*-pseudosteipit
- 6230 * Runsaslajiset *Nardus*-niityt vuoristoalueiden silikaattialustoilla (ja Manner-Euroopan vuorten alapuolisilla alueilla)
- 6240 * Subpannoniset aroniityt
- 6250 * Pannoniset lössimaiden aroniityt
- 6260 * Pannoniset hiekka-arot
- 6270 * Fennoskandian runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt
- 6280 * Alvarit ja kalkkivaikutteiset kalliokedot

63. Nahkealehtiset laidunmetsät (dehesas)

- 6310 Dehesas, jossa ainavihantaa *Quercus* spp. -puustoa

64. Puoliluontaiset kosteat suurruohoniityt

- 6410 *Molinia*-niityt kalkki-, turve- ja savialustoilla (*Molinion caeruleae*)
- 6420 Välimeren alueen korkeakasvuiset kosteat *Molinio-Holoschoenion*-niityt
- 6430 Kostea suurruohokasvillisuus
- 6440 Jokilaaksojen *Cnidion dubii* -tulvaniityt
- 6450 Pohjoiset, boreaaliset tulvaniityt

65. Mesofiiliset niityt

- 6510 Alavat niitetyt niityt (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)
- 6520 Vuoristojen niitetyt niityt
- 6530 * Fennoskandian lehdes- ja vesaniityt

7. SUOT

71. Happamat rahkasuot

- 7110 * Keidassuot
- 7120 Muuttuneet ennallistamiskelpoiset keidassuot
- 7130 Peittosuot (* ainoastaan luonnontilaiset)
- 7140 Vaihtumissuot ja rantasuot
- 7150 Turvekerrosten *Rhynchosporion*-painaumat
- 7160 Fennoskandian lähteet ja lähdesuot

72. Runsaravinteiset suot

- 7210 * Luhtaletot, joissa *Cladium mariscus*- ja *Caricion davallianae*-kasvillisuutta
- 7220 * *Cratoneurion*-huurresammallähteet, joissa muodostuu kalkkiliejusaostumia
- 7230 Letot
- 7240 * Alpiiniset *Caricion bicoloris-atrofuscae* -pioneerikasvustot

73. Boreaaliset suot

- 7310 * Aapasuot
- 7320 * Palsasuot

▼M1

8. KALLIOISET LUONTOTYYPIT JA LUOLAT

81. Vyörysoiraikot ja -lohkareikot

- 8110 Vuorten kvartsipitoiset vyörysoiraikot ja -lohkareikot lumirajalla (*Androsacetalia alpinae* ja *Galeopsietalia ladani*)
- 8120 Kalkkipitoiset, vuorten vyörysoiraikot ja -lohkareikot alpiinisessa vyöhykkeessä (*Thlaspietea rotundifolii*)
- 8130 Läntisen Välimeren ja termofiiliset vyörysoiraikot ja -lohkareikot
- 8140 Itäisen Välimeren vyörysoiraikot ja -lohkareikot
- 8150 Keski-Euroopan ylänköjen kvartsipitoiset vyörysoiraikot ja -lohkareikot
- 8160 * Keski-Euroopan kukkuloiden ja vuorten kalkkipitoiset vyörysoiraikot ja -lohkareikot

82. Kivikkorinteiden kasmofyyttinen kasvillisuus

- 8210 Kasvipeitteiset kalkkikalliot
- 8220 Kasvipeitteiset silikaattikalliot
- 8230 Kallioiden pioneerikasvillisuus (*Sedo-Scleranthion* tai *Sedo albi-Veronica dillenii*)
- 8240 * Paljaat kalkkikivikalliot

83. Muut kivikkoiset luontotyypit

- 8310 Yleisöltä suljetut luolat
- 8320 Laavakentät ja luonnononkalot
- 8330 Kokonaan tai osittain vedenalaiset meriluolat
- 8340 Ikkijäätiköt

9. METSÄT

Luontaisista lajeista koostuva; puista ja tyyppillisestä aluskasvillisuudesta muodostuva (puoli)luontainen metsäkasvillisuus, joka täyttää seuraavat kriteerit: harvinainen tai jäännösluonteinen ja/tai jossa elää yhteisön tärkeinä pitämiä lajeja

90. Euroopan boreaaliset metsät

- 9010 * Boreaaliset luonnonmetsät
- 9020 * Fennoskandian hemiboreaaliset luontaiset jalopuumetsät
- 9030 * Maankohoamisrannikon primäärisuknessiovaiheiden luonnontilaiset metsät
- 9040 Tunturikoivikot
- 9050 Boreaaliset lehdot
- 9060 Harjumuodostumien metsäiset luontotyypit
- 9070 Fennoskandian hakamaat ja kaskilaitumet
- 9080 * Fennoskandian metsäluhdat

91. Euroopan lauhkean vyöhykkeen metsät

- 9110 *Luzulo-Fagetum*-pyökkimetsät
- 9120 Atlanttiset happamat pyökkimetsät, joissa *Illex* ja joskus myös *Taxus pensaster*roksessa (*Quercion robori-petraeae* tai *Ilici-Fagenion*)
- 9130 *Asperulo-Fagetum*-pyökkimetsät
- 9140 Keski-Euroopan *Acer-* ja *Rumex arifolius* -subalpiiniset pyökkimetsät
- 9150 Keski-Euroopan kalkkimaiden *Cephalanthero-Fagion*-pyökkimetsät
- 9160 Subatlanttiset ja Keski-Euroopan *Carpinion betuli* -tammi- tai tammi/valkopyökkimetsät
- 9170 *Galio-Carpinetum*-tammi/valkopyökkimetsät
- 9180 * *Tilio-Acerion*-rinne-, vyörymä- ja raviinimetsät
- 9190 Hiekkatasankojen vanhat happamat *Quercus robur* -metsät
- 91A0 Brittein saarten *Illex*- ja *Blechnum*-kasvustoiset vanhat tammimetsät
- 91B0 Termofiiliset *Fraxinus angustifolia* -kasvuiset metsät
- 91C0 * Kaledonian metsät

▼ **M1**

- 91D0 * Puustoiset suot
- 91E0 * *Alnus glutinosa*- ja *Fraxinus excelsior* -tulvametsät (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
- 91F0 Sekametsät, joissa *Quercus robur*, *Ulmus laevis*, *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* tai *Fraxinus angustifolia*, suurten jokien varsilla (*Ulmenion minoris*)
- 91G0 * Pannoniset metsät, joissa *Quercus petraea*- ja *Carpinus betulus* -puustoa
- 91H0 * Pannoniset metsät, joissa *Quercus pubescens* -puustoa
- 91I0 * Euro-Siperian steppi *Quercus* spp. -metsät
- 91J0 * Brittein saarten *Taxus baccata* -metsät

92. Välimeren alueen lehtimetsät

- 9210 * Apenniinien *Taxus*- ja *Ilex*-kasvuiset pyökkimetsät
- 9220 * Apenniinien *Abies alba* -kasvuiset pyökkimetsät ja *Abies nebrodensis* -kasvuiset pyökkimetsät
- 9230 Galician ja Portugalin *Quercus robur*- ja *Quercus pyrenaica* -metsät
- 9240 Pyreneitten niemimaan *Quercus faginea*- ja *Quercus canariensis* -metsät
- 9250 *Quercus trojana* -metsät
- 9260 *Castanea sativa* -metsät
- 9270 Kreikan *Abies borisii-regis* -kasvuiset pyökkimetsät
- 9280 *Quercus frainetto* -metsät
- 9290 *Cupressus*-metsät (*Acerocupression*)
- 92A0 *Salix alba*- ja *Populus alba* -kasvuiset galleriametsät
- 92B0 Välimeren alueen osan vuotta kuivina olevien vesireittien rantakasvustot, joihin kuuluu *Rhododendron ponticum*, *Salix* ym.
- 92C0 *Platanus orientalis*- ja *Liquidambar orientalis* -metsät (*Platanion orientalis*)
- 92D0 Eteläiset jokivarsien galleriametsät ja tiheiköt (*Nerio-Tamaricetea* ja *Securinegion tinctoriae*)

93. Välimeren alueen sklerofyyttiset metsät

- 9310 Aigeian alueen *Quercus brachyphylla* -metsät
- 9320 *Olea*- ja *Ceratonia* -metsät
- 9330 *Quercus suber* -metsät
- 9340 *Quercus ilex*- ja *Quercus rotundifolia* -metsät
- 9350 *Quercus macrolepis* -metsät
- 9360 * Makaronesian laakeripuumetsät (*Laurus*, *Ocotea*)
- 9370 * *Phoenix*-palmulehdot
- 9380 *Ilex aquifolium* -metsät

94. Lauhkean vyöhykkeen vuoristojen havumetsät

- 9410 Happamat vuoristojen *Picea*-metsän alpiiniseen vyöhykkeeseen asti (*Vaccinio-Piceetea*)
- 9420 Alpiiniset *Larix decidua*- ja *Pinus cembra* -metsät
- 9430 Vuorten ja subalpiiniset *Pinus uncinata* -metsät (* kipsi- tai kalkkikivi-maalla)

95. Välimeren ja Makaronesian vuoristojen havumetsät

- 9510 * Eteläisten Apenniinien *Abies alba* -metsät
- 9520 *Abies pinsapo* -metsät
- 9530 * Välimeren vuoristoalueen kotoperäisiä euroopanmustamäntyjä kasvavat mäntymetsät
- 9540 Välimeren alueen kotoperäisiä mesogeenisia mäntyjä kasvavat mäntymetsät
- 9550 Kanarian saarten kotoperäiset mäntymetsät
- 9560 * Kotoperäiset *Juniperus* spp. -metsät

▼ M1

9570 * *Tetraclinis articulata* -metsät

9580 * Välimeren *Taxus baccata* -metsät

▼ **M1***LIITE II***YHTEISÖN TÄRKEINÄ PITÄMÄT ELÄIN- JA KASVILAJIT, JOIDEN SUOJELEMISEKSI ON OSOITETTAVA ERITYISTEN SUOJELUTOIMIEN ALUEITA****Tulkinta**

- a) Liite II täydentää liitettä I erityisten suojelutoimien alueiden yhtenäisen verkoston luomiseksi.
- b) Tässä liitteessä luetellut lajit on merkitty:
- lajin tai alalajin nimellä,
taikka
  - viittaamalla korkeampaan eliösystematiikan yksikköön tai sen määrättyyn osaan.
- Lyhennys ”spp.” heimon tai suvun jäljessä tarkoittaa kaikkia kyseiseen heimoon tai lajiin kuuluvia lajeja.
- c) *Tunnukset*
- Tähti (*) ennen lajin nimeä tarkoittaa, että laji on ensisijaisesti suojeltava.
- Useimmat tässä liitteessä luetellut lajit on lueteltu myös liitteessä IV. Kun laji esiintyy tässä liitteessä, mutta ei liitteessä IV tai V, lajin nimen jälkeen on merkitty tunnus (O); kun laji on lueteltu tässä liitteessä ja myös liitteessä V, mutta ei liitteessä IV, lajin nimen jälkeen on merkitty tunnus (V).

a) ***ELÄIMET****SELKÄRANKAISET***NISÄKKÄÄT****INSECTIVORA***Talpidae*

Galemys pyrenaicus

CHIROPTERA*Rhinolophidae*

Rhinolophus blasii
 Rhinolophus euryale
 Rhinolophus ferrumequinum
 Rhinolophus hipposideros
 Rhinolophus mehelyi

Vespertilionidae

Barbastella barbastellus
 Miniopterus schreibersi
 Myotis bechsteini
 Myotis blythii
 Myotis capaccinii
 Myotis dasycneme
 Myotis emarginatus
 Myotis myotis

RODENTIA*Sciuridae*

* Pteromys volans (Sciuropterus ruscicus)
 Spermophilus citellus (Citellus citellus)

Castoridae

Castor fiber (paitsi suomalaiset ja ruotsalaiset populaatiot)

Microtidae

Microtus cabreræ
 * Microtus oeconomus arenicola

▼ **M1****CARNIVORA***Canidae*

- * *Alopex lagopus*
- * *Canis lupus* (espanjalaiset populaatiot: ainoastaan Dueron eteläpuolella elävät populaatiot; kreikkalaiset populaatiot: ainoastaan 39. leveyspiirin eteläpuolella elävät populaatiot; suomalaiset populaatiot poislukien).

Ursidae

- * *Ursus arctos* (paitsi suomalaiset ja ruotsalaiset populaatiot)

Mustelidae

- * *Gulo gulo*
- Lutra lutra*
- Mustela lutreola*

Felidae

- Lynx lynx* (paitsi suomalaiset populaatiot)
- * *Lynx pardinus*

Phocidae

- Halichoerus grypus* (V)
- * *Monachus monachus*
- Phoca hispida bottnica* (o)
- * *Phoca hispida saimensis*
- Phoca vitulina* (V)

ARTIODACTYLA*Cervidae*

- * *Cervus elaphus corsicanus*
- Rangifer tarandus fennicus* (o)

Bovidae

- Capra aegagrus* (luonnon populaatiot)
- * *Capra pyrenaica pyrenaica*
- Ovis gmelini musimon* (*Ovis ammon musimon*) (luonnon populaatiot — Korsika ja Sardinia)
- * *Rupicapra pyrenaica ornata* (*Rupicapra rupicapra ornata*)
- Rupicapra rupicapra balcanica*

CETACEA

- Phocoena phocoena*
- Tursiops truncatus*

MATELIJAT**CHELONIA (TESTUDINES)***Testudinidae*

- Testudo graeca*
- Testudo hermanni*
- Testudo marginata*

Cheloniidae

- * *Caretta caretta*

Emydidae

- Emys orbicularis*
- Mauremys caspica*
- Mauremys leprosa*

SAURIA*Lacertidae*

- Gallotia galloti insulanagae*
- * *Gallotia simonyi*
- Lacerta bonnali* (*Lacerta monticola*)
- Lacerta monticola*
- Lacerta schreiberi*
- Podarcis lilfordi*
- Podarcis pityusensis*

▼ **M1***Scincidae*

Chalcides somonyi (Chalcides occidentalis)

Gekkonidae

Phyllodactylus europaeus

OPHIDIA (SERPENTES)

Colubridae

Elaphe quatuorlineata

Elaphe situla

Viperidae

* Macrovipera schweizeri (Vipera lebetina schweizeri)

Vipera ursinii

SAMMAKKOELÄIMET

CAUDATA

Salamandridae

Chioglossa lusitanica

Mertensiella luschani (Salamandra luschani)

* Salamandra atra aurorae

Salamandrina terdigitata

Triturus carnifex (Triturus cristatus carnifex)

Triturus cristatus (Triturus cristatus cristatus)

Triturus dobrogicus (Triturus cristatus dobrogicus)

Triturus karelinii (Triturus cristatus karelinii)

Proteidae

Proteus anguinus

Plethodontidae

Hydromantes (Speleomantes) ambrosii

Hydromantes (Speleomantes) flavus

Hydromantes (Speleomantes) genei

Hydromantes (Speleomantes) imperialis

Hydromantes (Speleomantes) strinatii

Hydromantes (Speleomantes) supramontes

ANURA

Discoglossidae

* Alytes muletensis

Bombina bombina

Bombina variegata

Discoglossus galganoi (sisältäen Discoglossus "jeanneae")

Discoglossus montalentii

Discoglossus sardus

Ranidae

Rana latastei

Pelobatidae

* Pelobates fuscus insubricus

KALAT

PETROMYZONIFORMES

Petromyzonidae

Eudontomyzon spp. (o)

Lampetra fluviatilis (V) (paitsi suomalaiset ja ruotsalaiset populaatiot)

Lampetra planeri (o) (paitsi suomalaiset ja ruotsalaiset populaatiot)

Lethenteron zanandreaei (V)

Petromyzon marinus (o) (paitsi ruotsalaiset populaatiot)

ACIPENSERIFORMES

Acipenseridae

* Acipenser naccarii

* Acipenser sturio

▼ **M1**

CLUPEIFORMES

Clupeidae

Alosa spp. (V)

SALMONIFORMES

Salmonidae

Hucho hucho (luonnon populaatiot) (V)

Salmo macrostigma (o)

Salmo marmoratus (o)

Salmo salar (ainoastaan makeassa vedessä) (V) (paitsi suomalaiset populaatiot)

Coregonidae

* *Coregonus oxyrhynchus* (Pohjanmeren eräiden alueiden vaelluskannat)

CYPRINIFORMES

Cyprinidae

Alburnus albidus (o) (*Alburnus vulturius*)

Anaocypris hispanica

Aspius aspius (o) (paitsi suomalaiset populaatiot)

Barbus comiza (V)

Barbus meridionalis (V)

Barbus plebejus (V)

Chondrostoma genei (o)

Chondrostoma lusitanicum (o)

Chondrostoma polylepis (o) (sisältäen *C. willkommi*)

Chalcalburnus chalcoides (o)

Chondrostoma soetta (o)

Chondrostoma toxostoma (o)

Gobio albipinnatus (o)

Gobio uranoscopus (o)

Iberocypris palaciosi (o)

* *Ladigesocypris ghigii* (o)

Leuciscus lucumonis (o)

Leuciscus souffia (o)

Phoxinellus spp. (o)

Rhodeus sericeus amarus (o)

Rutilus alburnoides (o)

Rutilus arcasii (o)

Rutilus frisii meidingeri (o)

Rutilus lemmingii (o)

Rutilus macrolepidotus (o)

Rutilus pigus (o)

Rutilus rubilio (o)

Scardinius graecus (o)

Cobitidae

Cobitis taenia (o) (paitsi suomalaiset populaatiot)

Cobitis trichonica (o)

Misgurnus fossilis (o)

Sabanejewia aurata (o)

Sabanejewia larvata (o) (*Cobitis larvata* ja *Cobitis conspersa*)

SILURIFORMES

Siluridae

Silurus aristotelis (V)

ATHERINIFORMES

Cyprinodontidae

Aphanius iberus (o)

Aphanius fasciatus (o)

* *Valencia hispanica*

* *Valencia letourneuxi* (*Valencia hispanica*)

PERCIFORMES

Percidae

Gymnocephalus schraetzer (V)

Zingel spp. [(o) paitsi *Zingel asper* ja *Zingel zingel* (V)]

▼ **M1***Gobiidae*

- Knipowitschia (Padogobius) panizzae (o)
- Padogobius nigricans (o)
- Pomatoschistus canestrini (o)

SCORPAENIFORMES

Cottidae

- Cottus gobio (o) (paitsi suomalaiset populaatiot)
- Cottus petiti (o)

*SELKÄRANGATTOMAT***NIVELJALKAISET**

CRUSTACEA

Decapoda

- Austropotamobius pallipes (V)

INSECTA

Coleoptera

- Agathidium pulchellum (o)
- Boros schneideri (o)
- Buprestis splendens
- * Carabus menetriesi pacholei
- * Carabus olympiae
- Cerambyx cerdo
- Corticaria planula (o)
- Cucujus cinnaberinus
- Dytiscus latissimus
- Graphoderus bilineatus
- Limoniscus violaceus (o)
- Lucanus cervus (o)
- Macroplea pubipennis (o)
- Mesosa myops (o)
- Morimus funereus (o)
- * Osmoderma eremita
- Oxyporus mannerheimii (o)
- Pytho kolwensis (o)
- * Rosalia alpina
- Stephanopachys linearis (o)
- Stephanopachys substriatus (o)
- Xyletinus tremulicola (o)

Hemiptera

- Aradus angularis (o)

Lepidoptera

- Agriades glandon aquilo (o)
- * Callimorpha (Euplagia, Panaxia) quadripunctaria (o)
- Clossiana improba (o)
- Coenonympha oedippus
- Erebia calcaria
- Erebia christi
- Erebia medusa polaris (o)
- Eriogaster catax
- Euphydryas (Eurodryas, Hypodryas) aurinia (o)
- Graellsia isabellae (V)
- Hesperia comma catena (o)
- Hypodryas maturna
- Lycaena dispar
- Maculinea nausithous
- Maculinea teleius
- Melanargia arge
- Papilio hospiton
- Plebicula golgus
- Xestia borealis (o)
- Xestia brunneopicta (o)

Mantodea

- Apteromantis aptera

▼ **M1***Odonata*

Coenagrion hylas (o)
 Coenagrion mercuriale (o)
 Cordulegaster trinacriae
 Gomphus graslinii
 Leucorrhina pectoralis
 Lindenia tetraphylla
 Macromia splendens
 Ophiogomphus cecilia
 Oxygastra curtisii

Orthoptera

Baetica ustulata

ARACHNIDA

Pseudoscorpiones

Anthrenochernes stellae (o)

NILVIÄISET

GASTROPODA

Caseolus calculus
 Caseolus commixta
 Caseolus sphaerula
 Discula leacockiana
 Discula tabellata
 Discus guerinianus
 Elona quimperiana
 Geomalacus maculosus
 Geomitra moniziana
 * Helicopsis striata austriaca (o)
 Idiomele (Helix) subplicata
 Leiostyla abbreviata
 Leiostyla cassida
 Leiostyla corneocostata
 Leiostyla gibba
 Leiostyla lamellosa
 Vertigo angustior (o)
 Vertigo genesii (o)
 Vertigo geyeri (o)
 Vertigo moulinsiana (o)

BIVALVIA

Unionoida

Margaritifera durrovensis (Margaritifera margaritifera) (V)
 Margaritifera margaritifera (V)
 Unio crassus

b) **KASVIT****PTERIDOPHYTA**

ASPLENIACEAE

Asplenium jahandiezii (Litard.) Rouy

BLECHNACEAE

Woodwardia radicans (L.) Sm.

DICKSONIACEAE

Culcita macrocarpa C. Presl

DRYOPTERIDACEAE

Diplazium sibiricum (Turcz. ex Kunze) Kurata
 * Dryopteris corleyi Fraser-Jenk.
 Dryopteris fragrans (L.) Schott

HYMENOPHYLLACEAE

Trichomanes speciosum Willd.

▼ **M1****ISOETACEAE**

Isoetes boryana Durieu
Isoetes malinverniana Ces. & De Not.

MARSILEACEAE

Marsilea batardae Launert
Marsilea quadrifolia L.
Marsilea strigosa Willd.

OPHIOGLOSSACEAE

Botrychium simplex Hitchc.
Ophioglossum polyphyllum A. Braun

GYMNOSPERMAE**PINACEAE**

* *Abies nebrodensis* (Lojac.) Mattei

ANGIOSPERMAE**ALISMATACEAE**

* *Alisma wahlenbergii* (Holmberg) Juz.
Caldesia parnassifolia (L.) Parl.
Luronium natans (L.) Raf.

AMARYLLIDACEAE

Leucojum nicaeense Ard.
Narcissus asturiensis (Jordan) Pugsley
Narcissus calcicola Mendonça
Narcissus cyclamineus DC.
Narcissus fernandesii G. Pedro
Narcissus humilis (Cav.) Traub
* *Narcissus nevadensis* Pugsley
Narcissus pseudonarcissus L. subsp. *nobilis* (Haw.) A. Fernandes
Narcissus scaberulus Henriq.
Narcissus triandrus L. subsp. *capax* (Salisb.) D. A. Webb.
Narcissus viridiflorus Schousboe

BORAGINACEAE

* *Anchusa crispa* Viv.
* *Lithodora nitida* (H. Ern) R. Fernandes
Myosotis lusitanica Schuster
Myosotis rehsteineri Wartm.
Myosotis retusifolia R. Afonso
Omphalodes kuzinskyanae Willk.
* *Omphalodes littoralis* Lehm.
Solenanthes albanicus (Degen & al.) Degen & Baldacci
* *Symphytum cycladense* Pawl.

CAMPANULACEAE

Asyneuma giganteum (Boiss.) Bornm.
* *Campanula sabatia* De Not.
Jasione crispa (Pourret) Samp. subsp. *serpentinica* Pinto da Silva
Jasione lusitanica A. DC.

CARYOPHYLLACEAE

Arenaria ciliata L. ssp. *pseudofrigida* Ostenf. & O.C. Dahl
Arenaria humifusa Wahlenberg
* *Arenaria nevadensis* Boiss. & Reuter
Arenaria provincialis Chater & Halliday
Dianthus arenarius L. subsp. *arenarius*
Dianthus cintronus Boiss. & Reuter subsp. *cintronus* Boiss. & Reuter
Dianthus marizii (Samp.) Samp.
Dianthus rupicola Biv.
* *Gypsophila papillosa* P. Porta
Herniaria algarvica Chaudhri
* *Herniaria latifolia* Lapeyr. subsp. *litardierei* Gamis
Herniaria lusitanica (Chaudhri) subsp. *berlengiana* Chaudhri

▼ M1

Herniaria maritima Link
Moehringia lateriflora (L.) Fenzl.
Moehringia tommasinii Marches.
Petrocoptis grandiflora Rothm.
Petrocoptis montsicciana O. Bolos & Rivas Mart.
Petrocoptis pseudoviscosa Fernandez Casas
Silene furcata Rafin. ssp. *angustiflora* (Rupr.) Walters
 * *Silene hicesiae* Brullo & Signorello
Silene hifacensis Rouy ex Willk.
 * *Silene holzmanii* Heldr. ex Boiss.
Silene longicilia (Brot.) Othh.
Silene mariana Pau
 * *Silene orphanidis* Boiss.
 * *Silene rothmaleri* Pinto da Silva
 * *Silene velutina* Pourret ex Loisel.

CHENOPODIACEAE

* *Bassia* (*Kochia*) *saxicola* (Guss.) A. J. Scott
 * *Salicornia veneta* Pignatti & Lausi

CISTACEAE

Cistus palhinhae Ingram
Halimium verticillatum (Brot.) Sennen
Helianthemum alypoides Losa & Rivas Goday
Helianthemum caput-felis Boiss.
 * *Tuberaria major* (Willk.) Pinto da Silva & Rozeira

COMPOSITAE

* *Anthemis glaberrima* (Rech. f.) Greuter
Artemisia campestris L. subsp. *bottnica* A.N. Lundström ex Kindb.
 * *Artemisia granatensis* Boiss.
 * *Artemisia laciniata* Willd.
Artemisia oelandica (Besser) Komaror
 * *Artemisia pancicii* (Janka) Ronn.
 * *Aster pyrenaicus* Desf. ex DC
 * *Aster sorrentinii* (Tod) Lojac.
 * *Carduus myriacanthus* Salzm. ex DC.
 * *Centaurea alba* L. subsp. *heldreichii* (Halacsy) Dostal
 * *Centaurea alba* L. subsp. *princeps* (Boiss. & Heldr.) Gugler
 * *Centaurea attica* Nyman subsp. *megarensis* (Halacsy & Hayek) Dostal
 * *Centaurea balearica* J. D. Rodriguez
 * *Centaurea borjae* Valdes-Berm. & Rivas Goday
 * *Centaurea citricolor* Font Quer
Centaurea corymbosa Pourret
Centaurea gadorensis G. Blanca
 * *Centaurea horrida* Badaro
 * *Centaurea kalambakensis* Freyn & Sint.
Centaurea kartschiana Scop.
 * *Centaurea lactiflora* Halacsy
Centaurea micrantha Hoffmanns. & Link subsp. *herminii* (Rouy) Dostál
 * *Centaurea niederi* Heldr.
 * *Centaurea peucedanifolia* Boiss. & Orph.
 * *Centaurea pinnata* Pau
Centaurea pulvinata (G. Blanca) G. Blanca
Centaurea rothmalerana (Arènes) Dostál
Centaurea vicentina Mariz
 * *Crepis crocifolia* Boiss. & Heldr.
Crepis granatensis (Willk.) B. Blanca & M. Cueto
Crepis tectorum L. subsp. *negrescens*
Erigeron frigidus Boiss. ex DC.
Hymenostemma pseudanthesis (Kunze) Willd.
 * *Jurinea cyanoides* (L.) Reichenb.
 * *Jurinea fontqueri* Cuatrec.
 * *Lamyropsis microcephala* (Moris) Dittrich & Greuter
Leontodon microcephalus (Boiss. ex DC.) Boiss.
Leontodon boryi Boiss.
 * *Leontodon siculus* (Guss.) Finch & Sell
Leuzea longifolia Hoffmanns. & Link
Ligularia sibirica (L.) Cass.
Santolina impressa Hoffmanns. & Link
Santolina semidentata Hoffmanns. & Link
 * *Senecio elodes* Boiss. ex DC.
Senecio jacobea L. subsp. *gotlandicus* (Neuman) Sterner
Senecio nevadensis Boiss. & Reuter

▼ M1

CONVOLVULACEAE

- * *Convolvulus argyrothamnus* Greuter
- * *Gonvolvulus fernandesii* Pinto da Silva & Teles

CRUCIFERAE

- Alyssum pyrenaicum* Lapeyr.
- Arabis sadina* (Samp.) P. Cout.
- * *Biscutella neustriaca* Bonnet
- Biscutella vincentina* (Samp.) Rothm.
- Boleum asperum* (Pers.) Desvaux
- Brassica glabrescens* Poldini
- Brassica insularis* Moris
- * *Brassica macrocarpa* Guss.
- Braya linearis* Rouy
- * *Coincya rupestris* Rouy
- * *Coronopus navasii* Pau
- Diplotaxis ibicensis* (Paul) Gomez-Campo
- * *Diplotaxis siettiana* Maire
- Diplotaxis vicentina* (P. Cout.) Rothm.
- Draba cacuminum* Elis Ekman
- Draba cinerea* Adams
- Erucastrum palustre* (Pirona) Vis.
- * *Iberis arbuscula* Runemark
- Iberis procumbens* Lange subsp. *microcarpa* Franco & Pinto da Silva
- * *Jonopsidium acaule* (Desf.) Reichenb.
- Jonopsidium savianum* (Caruel) Ball ex Arcang.
- Rhynchosinapis erucastrum* (L.) Dandy ex Clapham subsp. *cintrana* (Coutinho)
- Franco & P. Silva [*Coincya cintrana* (P. Cout.) Pinto da Silva]
- Sisymbrium cavanillesianum* Valdes & Castroviejo
- Sisymbrium supinum* L.

CYPERACEAE

- Carex holostoma* Drejer
- * *Carex panormitana* Guss.
- Eleocharis carniolica* Koch

DIOSCOREACEAE

- * *Borderea chouardii* (Gaussen) Heslot

DROSERACEAE

- Aldrovanda vesiculosa* L.

EUPHORBIACEAE

- * *Euphorbia margalidiana* Kuhbier & Lewejohann
- Euphorbia transtagana* Boiss.

GENTIANACEAE

- * *Centaurium rigualii* Esteve
- * *Centaurium somedanum* Lainz
- Gentiana ligustica* R. de Vilm. & Chopinet
- Gentianella anglica* (Pugsley) E. F. Warburg

GERANIACEAE

- * *Erodium astragaloides* Boiss. & Reuter
- Erodium paularense* Fernandez-Gonzalez & Izco
- * *Erodium rupicola* Boiss.

GLOBULARIACEAE

- * *Globularia stygia* Orph. ex Boiss.

GRAMINEAE

- Arctagrostis latifolia* (R. Br.) Griseb.
- Arctophila fulva* (Trin.) N. J. Anderson
- Avenula hackelii* (Henriq.) Holub
- Bromus grossus* Desf. ex DC.
- Calamagrostis chalybaea* (Laest.) Fries
- Cinna latifolia* (Trev.) Griseb.

▼ M1

Coleanthus subtilis (Tratt.) Seidl
Festuca brigantina (Markgr.-Dannenb.) Markgr.-Dannenb.
Festuca duriotagana Franco & R. Afonso
Festuca elegans Boiss.
Festuca henriquesii Hack.
Festuca summilusitanica Franco & R. Afonso
Gaudinia hispanica Stace & Tutin
Holcus setiglumis Boiss. & Reuter subsp. *duriensis* Pinto da Silva
Micropyropsis tuberosa Romero — Zarco & Cabezudo
Pseudarrhenatherum pallens (Link) J. Holub
Puccinellia phryganodes (Trin.) Scribner + Merr.
Puccinellia pungens (Pau) Paunero
 * *Stipa austroitalica* Martinovsky
 * *Stipa bavarica* Martinovsky & H. Scholz
 * *Stipa styriaca* Martinovsky
 * *Stipa veneta* Moraldo
Trisetum subalpestre (Hartman) Neuman

GROSSULARIACEAE

* *Ribes sardoum* Martelli

HIPPURIDACEAE

Hippuris tetraphylla L. Fil.

HYPERICACEAE

* *Hypericum aciferum* (Greuter) N.K.B. Robson

JUNCACEAE

Juncus valvatus Link
Luzula arctica Blytt

LABIATAE

Dracocephalum austriacum L.
 * *Micromeria taygetea* P. H. Davis
Nepeta dirphyia (Boiss.) Heldr. ex Halacsy
 * *Nepeta sphaciotica* P. H. Davis
Origanum dictamnus L.
Sideritis incana subsp. *glauca* (Cav.) Malagarriga
Sideritis javalambrensis Pau
Sideritis serrata Cav. ex Lag.
Teucrium lepicephalum Pau
Teucrium turredanum Losa & Rivas Goday
 * *Thymus camphoratus* Hoffmanns. & Link
Thymus carnosus Boiss.
 * *Thymus lotocephalus* G. López & R. Morales (*Thymus cephalotos* L.)

LEGUMINOSAE

Anthyllis hystrix Cardona, Contandr. & E. Sierra
 * *Astragalus algarbiensis* Coss. ex Bunge
 * *Astragalus aquilanus* Anzalone
Astragalus centralpinus Braun-Blanquet
 * *Astragalus maritimus* Moris
Astragalus tremolsianus Pau
 * *Astragalus verrucosus* Moris
 * *Cytisus aeolicus* Guss. ex Lindl.
Genista dorycnifolia Font Quer
Genista holopetala (Fleischm. ex Koch) Baldacci
Melilotus segetalis (Brot.) Ser. subsp. *fallax* Franco
 * *Ononis hackelii* Lange
Trifolium saxatile All.
 * *Vicia bifoliolata* J.D. Rodriguez

LENTIBULARIACEAE

Pinguicula nevadensis (Lindb.) Casper

LILIACEAE

Allium grosii Font Quer
 * *Androcymbium rechingeri* Greuter
 * *Asphodelus bento-rainhae* P. Silva

▼ M1

Hyacinthoides vicentina (Hoffmans. & Link) Rothm.
* Muscari gussonei (Parl.) Tod.

LINACEAE

* Linum muelleri Moris (Linum maritimum muelleri)

LYTHRACEAE

* Lythrum flexuosum Lag.

MALVACEAE

Kosteletzkya pentacarpos (L.) Ledeb.

NAJADACEAE

Najas flexilis (Willd.) Rostk. & W.L. Schmidt
Najas tenuissima (A. Braun) Magnus

ORCHIDACEAE

Calypto bulbosa L.
* Cephalanthera cucullata Boiss. & Heldr.
Cypripedium calceolus L.
Gymnigritella runei Teppner & Klein
Liparis loeselii (L.) Rich.
* Ophrys lunulata Parl.
Platanthera obtusata (Pursh) subsp. oligantha (Turez.) Hulten

PAEONIACEAE

Paeonia cambessedesii (Willk.) Willk.
Paeonia parnassica Tzanoudakis
Paeonia clusii F.C. Stern subsp. rhodia (Stearn) Tzanoudakis

PALMAE

Phoenix theophrasti Greuter

PAPAVERACEAE

Corydalis gotlandica Lidén
Papaver laestadianum (Nordh.) Nordh.
Papaver radicum Rottb. subsp. hyperboreum Nordh.

PLANTAGINACEAE

Plantago algarbiensis Sampaio (Plantago bracteosa (Willk.) G. Sampaio)
Plantago almogravensis Franco

PLUMBAGINACEAE

Armeria berlengensis Daveau
* Armeria helodes Martini & Pold
Armeria neglecta Girard
Armeria pseudarmeria (Murray) Mansfeld
* Armeria rouyana Daveau
Armeria soleirolii (Duby) Godron
Armeria velutina Welw. ex Boiss. & Reuter
Limonium dodartii (Girard) O. Kuntze subsp. lusitanicum (Daveau) Franco
* Limonium insulare (Beg. & Landi) Arrig. & Diana
Limonium lanceolatum (Hoffmans. & Link) Franco
Limonium multiflorum Erben
* Limonium pseudolaetum Arrig. & Diana
* Limonium strictissimum (Salzmann) Arrig.

POLYGONACEAE

Persicaria foliosa (H. Lindb.) Kitag.
Polygonum praelongum Coode & Cullen
Rumex rupestris Le Gall

PRIMULACEAE

Androsace mathildae Levier
Androsace pyrenaica Lam.

▼ M1

* *Primula apennina* Widmer
Primula nutans Georgi
Primula palinuri Petagna
Primula scandinavica Bruun
Soldanella villosa Darracq.

RANUNCULACEAE

* *Aconitum corsicum* Gayer (*Aconitum napellus* subsp. *corsicum*)
Adonis distorta Ten.
Aquilegia bertolonii Schott
Aquilegia kitaibelii Schott
* *Aquilegia pyrenaica* D.C. subsp. *cazorlensis* (Heywood) Galiano
* *Consolida samia* P.H. Davis
Pulsatilla patens (L.) Miller
Pulsatilla vulgaris Hill. subsp. *gotlandica* (Johanss.) Zaemelis & Paegle
Ranunculus lapponicus L.
* *Ranunculus weyleri* Mares

RESEDACEAE

* *Reseda decursiva* Forssk.

ROSACEAE

Agrimonia pilosa Ledebour
Potentilla delphinensis Gren. & Godron
Sorbus teodori Liljefors

RUBIACEAE

* *Galium litorale* Guss.
* *Galium viridiflorum* Boiss. & Reuter

SALICACEAE

Salix salvifolia Brot. subsp. *australis* Franco

SANTALACEAE

Thesium ebracteatum Hayne

SAXIFRAGACEAE

Saxifraga berica (Beguinot) D.A. Webb
Saxifraga florulenta Moretti
Saxifraga hirculus L.
Saxifraga osloënsis Knaben
Saxifraga tombeanensis Boiss. ex Engl.

SCROPHULARIACEAE

Antirrhinum charidemi Lange
Chaenorhinum serpyllifolium (Lange) Lange
subsp. *lusitanicum* R. Fernandes
* *Euphrasia genargentea* (Feoli) Diana
Euphrasia marchesettii Wettst. ex Marches.
Linaria algarviana Chav.
Linaria coutinhoi Valdés
* *Linaria ficvalhoana* Rouy
Linaria flava (Poiret) Desf.
* *Linaria hellenica* Turrill
* *Linaria ricardoi* Cout.
* *Linaria tursica* B. Valdes & Cabezudo
Linaria tonzigii Lona
Odontites granatensis Boiss.
Verbascum litigiosum Samp.
Veronica micrantha Hoffmanns. & Link
* *Veronica oetaea* L.-A. Gustavsson

SOLANACEAE

* *Atropa baetica* Willk.

THYMELAEACEAE

Daphne petraea Leybold

▼ **M1**

* *Daphne rodriguezii* Texidor

ULMACEAE

Zelkova abelicea (Lam.) Boiss.

UMBELLIFERAE

* *Angelica heterocarpa* Lloyd
Angelica palustris (Besser) Hoffm.
 * *Apium bermejoi* Llorens
Apium repens (Jacq.) Lag.
Athamanta cortiana Ferrarini
 * *Bupleurum capillare* Boiss. & Heldr.
 * *Bupleurum kakiskalae* Greuter
Eryngium alpinum L.
 * *Eryngium viviparum* Gay
 * *Laserpitium longiradium* Boiss.
 * *Naufraga balearica* Constans & Cannon
 * *Oenanthe coniooides* Lange
Petagnia saniculifolia Guss.
Rouya polygama (Desf.) Coincy
 * *Seseli intricatum* Boiss.
Thorella verticillatinundata (Thore) Briq.

VALERIANACEAE

Centranthus trinervis (Viv.) Beguinot

VIOLACEAE

* *Viola hispida* Lam.
Viola jaubertiana Mares & Vigineix
Viola rupestris F.W. Schmidt subsp. *relicta* Jalas

Alemmat kasvit

BRYOPHYTA

Bruchia vogesiaca Schwaegr. (o)
Bryhnia novae-angliae (Sull & Lesq.) Grout (o)
 * *Bryoerythrophyllum campylocarpum* (C. Miill.) Crum. (*Bryoerythrophyllum machadoanum* (Sergio) M. O. Hill) (o)
Buxbaumia viridis (Moug.) Moug. & Nestl. (o)
Cephalozia macounii (Aust.) Aust. (o)
Cynodontium suecicum (H. Arn. & C. Jens.) I. Hag. (o)
Dichelyma capillaceum (Dicks) Myr. (o)
Dicranum viride (Sull. & Lesq.) Lindb. (o)
Distichophyllum carinatum Dix. & Nich. (o)
Drepanocladus (Hamatocaulis) vernicosus (Mitt.) Warnst. (o)
Encalypta mutica (I. Hagen) (o)
Hamatocaulis lapponicus (Norrl.) Hedenäs (o)
Herzogiella turfacea (Lindb.) I. Wats. (o)
Hygrohypnum montanum (Lindb.) Broth. (o)
Jungermannia handelii (Schiffn.) Amak. (o)
Mannia triandra (Scop.) Grolle (o)
 * *Marsupella profunda* Lindb. (o)
Meesia longiseta Hedw. (o)
Nothothylas orbicularis (Schwein.) Sull. (o)
Orthothecium lapponicum (Schimp.) C. Hartm. (o)
Orthotrichum rogeri Brid. (o)
Petalophyllum ralfsii (Wils.) Nees & Gott. (o)
Plagiomnium drummondii (Bruch & Schimp.) T. Kop. (o)
Riccia breidleri Jur. (o)
Riella helicophylla (Bory & Mont.) Mont. (o)
Scapania massolongi (K. Müll.) K. Müll. (o)
Sphagnum pylaisii Brid. (o)
Tayloria rudolphiana (Garov) B. & S. (o)
Tortella rigens (N. Alberts) (o)

MAKARONESIAN LAJIT

PTERIDOPHYTA

HYMENOPHYLLACEAE

Hymenophyllum maderensis Gibby & Lovis

▼ **M1**

DRYOPTERIDACEAE

- * *Polystichum drepanum* (Sw.) C. Presl.

ISOETACEAE

- Isoetes azorica* Durieu & Paiva ex Milde

MARSILEACEAE

- * *Marsilea azorica* Launert & Paiva

ANGIOSPERMAE

ASCLEPIADACEAE

- Caralluma burchardii* N. E. Brown
- * *Ceropegia chrysantha* Svent.

BORAGINACEAE

- Echium candicans* L. fil.
- * *Echium gentianoides* Webb & Coincey
- Myosotis azorica* H. C. Watson
- Myosotis maritima* Hochst. in Seub.

CAMPANULACEAE

- * *Azorina vidalii* (H. C. Watson) Feer
- Musschia aurea* (L. f.) DC.
- * *Musschia wollastonii* Lowe

CAPRIFOLIACEAE

- * *Sambucus palmensis* Link

CARYOPHYLLACEAE

- Spergularia azorica* (Kindb.) Lebel

CELASTRACEAE

- Maytenus umbellata* (R. Br.) Mabb.

CHENOPODIACEAE

- Beta patula* Ait.

CISTACEAE

- Cistus chinamadensis* Banares & Romero
- * *Helianthemum bystropogophyllum* Svent.

COMPOSITAE

- Andryala crithmifolia* Ait.
- * *Argyranthemum lidii* Humphries
- Argyranthemum thalassophyllum* (Svent.) Hump.
- Argyranthemum winterii* (Svent.) Humphries
- * *Atractylis arbuscula* Svent. & Michaelis
- Atractylis preauxiana* Schultz.
- Calendula maderensis* DC.
- Cheirolophus duranii* (Burchard) Holub
- Cheirolophus ghomerytus* (Svent.) Holub
- Cheirolophus junonianus* (Svent.) Holub
- Cheirolophus massonianus* (Lowe) Hansen & Sund.
- Cirsium latifolium* Lowe
- Helichrysum gossypinum* Webb
- Helichrysum monogynum* Burt & Sund.
- Hypochoeris oligocephala* (Svent. & Bramw.) Lack
- * *Lactuca watsoniana* Trel.
- * *Onopordum nogalesii* Svent.
- * *Onopordum carduelinum* Bolle
- * *Pericallis hadrosoma* (Svent.) B. Nord.
- Phagnalon benettii* Lowe
- Stemmacantha cynaroides* (Chr. Son. in Buch) Ditt
- Sventenia bupleuroides* Font Quer
- * *Tanacetum ptarmiciflorum* Webb & Berth

CONVOLVULACEAE

- * *Convolvulus caput-medusae* Lowe
- * *Convolvulus lopez-socasii* Svent.
- * *Convolvulus massonii* A. Dietr.

▼ M1

CRASSULACEAE

Aeonium gomeraense Praeger
 Aeonium saundersii Bolle
 Aichryson dumosum (Lowe) Praeg.
 Monanthes wildpretii Banares & Scholz
 Sedum brissemoretii Raymond-Hamet

CRUCIFERAE

* Crambe arborea Webb ex Christ
 Crambe laevigata DC. ex Christ
 * Crambe sventenii R. Petters ex Bramwell & Sund.
 * Parolinia schizogynoides Svent.
 Sinapidendron rupestre (Ait.) Lowe

CYPERACEAE

Carex malato-belizii Raymond

DIPSACACEAE

Scabiosa nitens Roemer & J. A. Schultes

ERICACEAE

Erica scoparia L. subsp. azorica (Hochst.) D. A. Webb

EUPHORBIACEAE

* Euphorbia handiensis Burchard
 Euphorbia lambii Svent.
 Euphorbia stygiana H. C. Watson

GERANIACEAE

* Geranium maderense P. F. Yeo

GRAMINEAE

Deschampsia maderensis (Haeck. & Born.) Buschm.
 Phalaris maderensis (Menezes) Menezes

GLOBULARIACEAE

* Globularia ascanii D. Bramwell & Kunkel
 * Globularia sarcophylla Svent.

LABIATAE

* Sideritis cystosiphon Svent.
 * Sideritis discolor (Webb ex de Noe) Bolle
 Sideritis infernalis Bolle
 Sideritis marmorea Bolle
 Teucrium abutiloides L'Hér.
 Teucrium betonicum L'Hér.

LEGUMINOSAE

* Anagyris latifolia Brouss. ex. Willd.
 Anthyllis lemanningiana Lowe
 * Dorycnium spectabile Webb & Berthel
 * Lotus azoricus P. W. Ball
 Lotus callis-viridis D. Bramwell & D. H. Davis
 * Lotus kunkelii (E. Chueca) D. Bramwell & al.
 * Teline rosmarinifolia Webb & Berthel.
 * Teline salsoloides Arco & Acebes.
 Vicia dennesiana H. C. Watson

LILIACEAE

* Androcymbium psammophilum Svent.
 Scilla maderensis Menezes
 Semele maderensis Costa

LORANTHACEAE

Arceuthobium azoricum Wiens & Hawksw.

MYRICACEAE

* Myrica rivas-martinezii Santos.

OLEACEAE

Jasminum azoricum L.
 Picconia azorica (Tutin) Knobl.

▼ **M1**

ORCHIDACEAE

Goodyera macrophylla Lowe

PITTOSPORACEAE

* *Pittosporum coriaceum* Dryand. ex. Ait.

PLANTAGINACEAE

Plantago malato-belizii Lawalree

PLUMBAGINACEAE

- * *Limonium arborescens* (Brouss.) Kuntze
- Limonium dendroides* Svent.
- * *Limonium spectabile* (Svent.) Kunkel & Sunding
- * *Limonium sventenii* Santos & Fernandez Galvan

POLYGONACEAE

Rumex azoricus Rech. fil.

RHAMNACEAE

Frangula azorica Tutin

ROSACEAE

- * *Bencomia brachystachya* Svent.
- Bencomia sphaerocarpa* Svent.
- * *Chamaemeles coriacea* Lindl.
- Dendriopoterium pulidoi* Svent.
- Marcetella maderensis* (Born.) Svent.
- Prunus lusitanica* L. subsp. *azorica* (Mouillef.) Franco
- Sorbus maderensis* (Lowe) Dode

SANTALACEAE

Kunkeliella subsucculenta Kammer

SCROPHULARIACEAE

- * *Euphrasia azorica* H. C. Watson
- Euphrasia grandiflora* Hochst. in Seub.
- * *Isoplexis chalcantha* Svent. & O'Shanahan
- Isoplexis isabelliana* (Webb & Berthel.) Masferrer
- Odontites holliana* (Lowe) Benth.
- Sibthorpia peregrina* L.

SOLANACEAE

* *Solanum lidii* Sunding

UMBELLIFERAE

- Ammi trifoliatum* (H. C. Watson) Trelease
- Bupleurum handiense* (Bolle) Kunkel
- Chaerophyllum azoricum* Trelease
- Ferula latipinna* Santos
- Melanoselinum decipiens* (Schrader & Wendl.) Hoffm.
- Monizia edulis* Lowe
- Oenanthe divaricata* (R. Br.) Mabb.
- Sanicula azorica* Guthnick ex Seub.

VIOLACEAE

Viola paradoxa Lowe

Alemmat kasvit

BRYOPHYTA

- * *Echinodium spinosum* (Mitt.) Jur. (o)
- * *Thamnobryum fernandesii* Sergio (o)

*LIITE III***YHTEISÖN TÄRKEIKSI PITÄMIKSI ALUEIKSI SOVELTUVIEN ALUEIDEN JA ERITYISTEN SUOJELUTOIMIEN ALUEIDEN VALINTAPERUSTEET**

1 VAIHE: **Kansallinen arviointi alueiden suhteellisesta merkityksestä kullekin liitteessä I mainitulle luontotyyppille ja kullekin liitteessä II mainitulle lajille (mukaan lukien ensisijaisesti suojeltavat luontotyypit ja ensisijaisesti suojeltavat lajit)**

A *Alueen arviointiperusteet liitteessä I mainitun luontotyypin osalta*

- a) Luontotyypin edustavuus kyseisellä alueella.
- b) Luontotyypin pinta-ala verrattuna kyseisen luontotyypin kokonaispinta-alaan kansallisella alueella.
- c) Kyseisen luontotyypin rakenteen ja toimintojen suojeleaste sekä mahdollisuudet palauttaa alkuperäinen tila.
- d) Yleisarviointi alueen merkityksestä kyseisen luontotyypin suojelulle.

B *Alueen arviointiperusteet jonkin liitteessä II mainitun lajin osalta*

- a) Alueella elävän lajin kannan koko ja tiheys verrattuna kansallisen alueen muihin kantoihin.
- b) Kyseisen lajin ja sen elvyttämismahdollisuuksien kannalta tärkeiden elinympäristötekijöiden suojeleaste.
- c) Alueella elävän kannan eristyneisyys verrattuna lajin luontaiseen levinneisyyteen.
- d) Yleisarviointi alueen merkityksestä kyseisen lajin suojelulle.

C Jäsenvaltiot luokittelevat näiden perusteiden mukaan alueet, joiden ne kansallisessa luettelossaan ehdottavat soveltuvan yhteisön tärkeiksi pitämiksi alueiksi sen mukaan, mikä niiden suhteellinen merkitys on jonkin liitteessä I mainitun luontotyypin tai liitteessä II mainitun lajin suojelulle.

D Luettelossa osoitetaan ne alueet, joilla on jäsenvaltioiden edellä A ja B kohdan perusteiden mukaan valitsemat ensisijaisesti suojeltavat luontotyypit ja ensisijaisesti suojeltavat lajit.

2 VAIHE: **Arviointi kansallisten luetteloiden sisältämien alueiden tärkeydestä yhteisölle**

1 Kaikki jäsenvaltioiden 1 vaiheessa yksilöimät alueet, joilla on ensisijaisesti suojeltava luontotyyppi ja/tai laji, katsotaan yhteisön tärkeiksi pitämiksi alueiksi.

2 Arvioitaessa jäsenvaltioiden luetteloihin sisältyvien muiden alueiden tärkeyttä yhteisön kannalta, esimerkiksi sitä, miten ne vaikuttavat liitteessä I mainitun luontotyypin tai liitteessä II mainitun lajin suotuisan suojeleustason säilyttämiseen tai ennalleen saattamiseen ja/tai Natura 2000:n yhtenäisyyteen, otetaan huomioon seuraavat seikat:

- a) alueen suhteellinen merkitys kansallisella tasolla,
- b) alueen maantieteellinen sijainti liitteessä II mainittujen lajien muuttoreitteihin nähden sekä se, kuuluuko alue molemmiin puolin yhteisömaiden yhtä tai useampaa yhteistä rajaa sijaitsevaan yhtenäiseen ekosysteemiin,
- c) alueen kokonaispinta-ala,
- d) liitteessä I mainittujen luontotyyppien ja liitteessä II mainittujen lajien lukumäärä alueella,
- e) alueen yleinen ekologinen merkitys kyseisille luonnonmaantieteellisille alueille ja/tai koko 2 artiklassa mainitulle alueelle, sekä alueen ominaisuuksien luonteenomaisten tai ainutlaatuisten piirteiden että niiden toisiinsa liittymisen kannalta.

▼ B

LIITE IV

YHTEISÖN TÄRKEINÄ PITÄMÄT ELÄIN- JA KASVILAJIT, JOTKA EDELLYTTÄVÄT TIUKKAA SUOJELUA

Tässä liitteessä luetellut lajit on merkitty:

- lajin tai alalajin nimellä taikka
- lajin korkeamman luokitusjärjestelmän mukaan tai kyseisen luokitusjärjestelmän tietyn osan mukaan.

Lyhennys ”spp.” heimon tai suvun nimen jäljessä tarkoittaa kaikkia kyseiseen heimoon tai lajiin kuuluvia lajeja.

a) *ELÄIMET**SELKÄRANKAISET*

NISÄKKÄÄT

INSECTIVORA

Erinaceidae

Erinaceus algirus

Soricidae

Crocidura canariensis

Talpidae

Galemys pyrenaicus

MICROCHIROPTERA

Samtliga arter

JYRSIJÄT

Gliridae

kaikki lajit (paitsi *Glis glis* ja *Eliomys quercinus*)

Sciuridae

Citellus citellus

▼ A1

Pteromys volans (*Sciuropterus ruscicus*)

▼ B

Sciurus anomalus

Castoridae

Castor fiber ► A1 (lukuun ottamatta Ruotsin ja Suomen kantoja) ◀

Cricetidae

Cricetus cricetus

Microtidae

Microtus cabreræ

Microtus oeconomus arenicola

▼ A1

Microtus oeconomus mehelyi

▼ B*Zapodidae*

Sicista betulina

Hystriidae

Hystrix cristata

PETOELÄIMET

Canidae

Canis lupus (lukuun ottamatta Dueron pohjoispuoleisia espanjalaisia kantoja ja 39. leveyspiirin pohjoispuoleisia kreikkalaisia kantoja) ► A1 (lukuun ottamatta Suomen kantoja poronhoitoalueella, sellaisena

▼B

kuin se on määritelty 14 päivänä syyskuuta 1990 annetun poronhoitolain 2 §:ssä (848/90) ◀

▼A1

Alopex lagopus

▼B*Ursidae*

Ursus arctos

Mustelidae

Lutra lutra

Mustela lutreola

Felidae

Felis silvestris

Lynx lynx

Lynx pardina

Phocidae

Monachus monachus

▼A1

Phoca hispida saimensis

▼B

ARTIODACTYLA

Cervidae

Cervus elaphus corsicanus

Bovidae

Capra aegagrus (luonnonkannat)

Capra pyrenaica pyrenaica

Ovis ammon musimon (luonnonkannat - Korsika ja Sardinia)

Rupicapra rupicapra balcanica

Rupicapra ornata

CETACEA

Kaikki lajit

MATELIJAT

TESTUDINATA

Testudinidae

Testudo hermanni

Testudo graeca

Testudo marginata

Cheloniidae

Caretta caretta

Chelonia mydas

Lepidochelys kempii

Eretmochelys imbricata

Dermodochelyidae

Dermodochelys coriacea

Emydidae

Emys orbicularis

Mauremys caspica

Mauremys leprosa

SAURIA

Lacertidae

Algyroides fitzingeri

Algyroides marchi

Algyroides moreoticus

Algyroides nigropunctatus

Lacerta agilis

Lacerta bedriagae

Lacerta danfordi

Lacerta dugesi

▼ B

Lacerta graeca
 Lacerta horvathi
 Lacerta monticola
 Lacerta schreiberi
 Lacerta trilineata
 Lacerta viridis

▼ A1

Lacerta vivipara pannonica

▼ B

Gallotia atlantica
 Gallotia galloti
 Gallotia galloti insulanagae
 Gallotia simonyi
 Gallotia stehlini
 Ophisops elegans
 Podarcis erhardii
 Podarcis filfolensis
 Podarcis hispanica atrata
 Podarcis lilfordi
 Podarcis melisellensis
 Podarcis milensis
 Podarcis muralis
 Podarcis peloponnesiaca
 podarcis pityusensis
 Podarcis sicula
 Podarcis taurica
 Podarcis tiliguerta
 Podarcis wagleriana

Scincidae

Ablepharus kitaibelli
 Chalcides bedriagai
 Chalcides occidentalis
 Chalcides ocellatus
 Chalcides sexlineatus
 Chalcides viridianus
 Ophiomorus punctatissimus

Gekkomidae

Cyrtopodion kotschy
 Phyllodactylus europaeus
 Tarentola angustimentalis
 Tarentola boettgeri
 Tarentola delalandii
 Tarentola gomerensis

Agamidae

Stellio stellio

Chamaeleontidae

Chamaeleo chamaeleon

Anguidae

Ophisaurus apodus

OPHIDIA

Colubridae

Coluber caspius
 Coluber hippocrepis
 Coluber jugularis
 Coluber laurenti
 Coluber najadum
 Coluber nummifer
 Coluber viridiflavus
 Coronella austriaca
 Eirenis modesta
 Elaphe longissima
 Elaphe quatuorlineata
 Elaphe situla
 Natrix natrix cetti
 Natrix natrix corsa
 Natrix tessellata
 Telescopus falax

▼B*Viperidae*

Vipera ammodytes
 Vipera schweizeri
 Vipera seoanni (lukuun ottamatta espanjalaisia kantoja)
 Vipera ursinii
 Vipera xanthina

Boidae

Eryx jaculus

SAMMAKKOELÄIMET

CAUDATA

Salamandridae

Chiglossa lusitanica
 Euproctus asper
 Euproctus montanus
 Euproctus platycephalus
 Salamandra atra
 Salamandra aurorae
 Salamandra lanzai
 Salamandra luschani
 Salamandrina terdigata
 Triturus carnifex
 Triturus cristatus
 Triturus italicus
 Triturus karelinii
 Triturus marmoratus

Proteidae

Proteus anguinus

Plethodontidae

Speleomantes ambrosii
 Speleomantes flavus
 Speleomantes genei
 Speleomantes imperialis
 Speleomantes italicus
 Speleomantes supramontes

ANURA

Discoglossidae

Bombina bombina
 Bombina variegata
 Discoglossus galganoi
 Discoglossus jeanneae
 Discoglossus montalentii
 Discoglossus pictus
 Discoglossus sardus
 Alytes cisternasii
 Alytes muletensis
 Alytes obstetricans

Ranidae

Rana arvalis
 Rana dalmatina
 Rana graeca
 Rana iberica
 Rana italica
 Rana latastei
 Rana lessonae

Pelobatidae

Pelobates cultripes
 Pelobates fuscus
 Pelobates syriacus

Bufo

Bufo calamita
 Bufo viridis

▼ **B***Hylidae*

Hyla arborea
 Hyla meridionalis
 Hyla sarda

KALAT

ACIPENSERIFORMES

Acipenseridae

Acipenser naccarii
 Acipenser sturio

ATHERINIFORMES

Cyprinodontidae

Valencia hispanica

CYPRINIFORMES

Cyprinidae

Anaocypris hispanica

PERCIFORMES

Percidae

Zingel asper

SALMONIFORMES

Coregonidae

Coregonus oxyrhynchus (Pohjanmeren eräiden alueiden vaelluskannat)
 ► **A1** (lukuun ottamatta Suomen kantoja) ◀

*SELKÄRANGATTOMAT***NIVELJALKAISET**

INSECTA

Coleoptera

Busprestis splendens
 Carabus olympiae
 Cerambyx cerdo
 Cucujus cinnaberinus
 Dytiscus latissimus
 Graphoderus bilineatus
 Osmoderma eremita
 Rosalia alpina

Lepidoptera

Apatura metis
 Coenonympha hero
 Coenonympha oedippus
 Erebia calcaria
 Erebia christi
 Erebia sudetica
 Eriogaster catax
 Fabriciana elisa
 Hypodryas maturna
 Hyles hippophaes
 Lopinga achine
 Lycaena dispar
 Maculinea arion
 Maculinea nausithous
 Maculinea teleius
 Melanagria arge
 Papilio alexanor
 Papilio hospiton
 Parnassius apollo
 Parnassius mnemosyne
 Plebicula golgus
 Proserpinus proserpina
 Zerynthia polyxena

▼ B*Mantodea*

Apteromantis aptera

Odonata

Aeshna viridis
 Cordulegaster trinacriae
 Gomphus graslinii
 Leucorrhina albifrons
 Leucorrhina caudalis
 Leucorrhina pectoralis
 Lindenia tetraphylla
 Macromia splendens
 Ophiogomphus cecilia
 Oxygastra curtisii
 Stylurus flavipes
 Sympecma braueri

Orthoptera

Baetica ustulata
 Saga pedo

ARACHNIDA

Araneae

Macrothele calpeiana

NILVIÄISET

GASTROPODA

Prosobranchia

Patella feruginea

▼ A1

Theodoxus prevostianus

▼ B*Stylommatophora*

Caseolus calculus
 Caseolus commixta
 Caseolus sphaerula
 Discula leacockiana
 Discula tabellata
 Discula testudinalis
 Discula turricula
 Discus defloratus
 Discus guerinianus
 Elona quimperiana
 Geomalacus maculosus
 Geomitra moniziana
 Helix subplicata
 Leiostyla abbreviata
 Leiostyla cassida
 Leiostyla corneocostata
 Leiostyla gibba
 Leiostyla lamellosa

BIVALVIA

Anisomyaria

Lithophaga lithophaga
 Pinna nobilis

Unionoida

Margaritifera auricularia
 Unio crassus

ECHINODERMATA

Echinoidea

Centrostephanus longispinus

▼Bb) *KASVIT*

Liitteessä IV oleva b kohta sisältää kaikki kasvilajit, jotka on lueteltu liitteessä II b ⁽¹⁾ ja sen lisäksi seuraavassa luetellut lajit.

PTERIDOPHYTA

ASPLENIACEAE

Asplenium hemionitis L.

ANGIOSPERMAE

AGAVACEAE

Dracaena draco (L.) L.

AMARYLLIDACEAE

Narcissus longispathus Pugsley
Narcissus triandrus L.

BERBERIDACEAE

Berberis madarensis Lowe

CAMPANULACEAE

Campanula morettiana Reichenb.
Physoplexis comosa (L.) Schur.

CARYOPHYLLACEAE

Moehringia fontqueri Pau

COMPOSITAE

Argyranthemum pinnatifidum (L. f.) Lowe
subsp. *succulentum* (Lowe) C. J. Humphries
Helichrysum sibthorpii Rouy
Picris willkommii (Schultz Bip.) Nyman
Santolina elegans Boiss. ex DC.
Senecio caespitosus Brot.
Senecio lagascanus DC.
subsp. *lusitanicus* (P. Cout.) Pinto da Silva
Wagenitzia incifolia (Sieber ex Sprengel) Dostal

CRUCIFERAE

Murbeckiella sousae Rothm.

EUPHORBIACEAE

Euphorbia nevadensis Boiss. & Reuter

GESNERIACEAE

Jankaea heldreichii (Boiss.) Boiss.
Ramonda serbica Pancic

IRIDACEAE

Crocus etruscus Parl.
Iris boissieri Henriq.
Iris marisca Ricci & Colasante

LABIATAE

Rosmarinus tomentosus Huber-Morath & Maire
Teucrium charidemi Sandwith
Thymus capitellatus Hoffmanns. & Link
Thymus villosus L.
subsp. *villosus* L.

LILIACEAE

Androcymbium europeum (Lange) K. Richter
Bellavalia hackelli Freyn
Colchicum corsicum Baker
Colchicum cousturieri Greuter
Fritillaria conica Rix
Fritillaria drenovskii Dogen & Stoy.

(1) Lukuunottamatta liitteessä II olevan b kohdan bryophytes.

▼B

Fritillaria gussichiae (Degen & Doerfler) Rix
Fritillaria obliqua Ker-Gawl.
Fritillaria rhodocanakis Orph. ex Baker
Ornithogalum reverchonii Degen & Herv.-Bass.
Scilla beirana Samp.
Scilla odorata Link

ORCHIDACEAE

Orprys argolica Fleischm.
Orchis scopulorum Simsmerh.
Spiranthes aestivalis (Poiret) L. C. M. Richard

PRIMULACEAE

Androsace cylindrica DC.
Primula glaucescens Moretti
Primula spectabilis Tratt.

RANUNCULACEAE

Aquilegia alpina L.

SAPOTACEAE

Sideroxylon marmulano Banks ex Lowe

SAXIFRAGACEAE

Saxifraga cintrana Kuzinsky ex Willk.
Saxifraga portosanctana Boiss.
Saxifraga presolanensis Engl.
Saxifraga valdensis DC.
Saxifraga vayredana Luizet

SCROPHULARIACEAE

Antirrhinum lopesianum Rothm.
Lindernia procumbens (Krocker) Philcox

SOLANACEAE

Mandragora officinarum L.

THYMELAEACEAE

Thymelaea broterana P. Cout.

UMBELLIFERAE

Bunium brevifolium Lowe

VIOLACEAE

Viola athois W. Becker
Viola cazorlensis Gandoger
Viola delphinantha Boiss.

▼ B

LIITE V

YHTEISÖN TÄRKEINÄ PITÄMÄT ELÄIN- JA KASVILAJIT, JOIDEN OTTAMINEN LUONNOSTA JA HYVÄKSIKÄYTTÖ VOI VAATIA HYÖDYNTÄMISEN SÄÄNTELYÄ

Tässä liitteessä luetellut lajit on merkitty:

- lajin tai alalajin nimellä taikka
- lajin korkeamman luokitusjärjestelmän mukaan tai kyseisen luokitusjärjestelmän tietyn osan mukaan.

Lyhennys ”spp.” heimon tai suvun nimen jäljessä tarkoittaa kaikkia kyseiseen heimoon tai lajiin kuuluvia lajeja.

a) *ELÄIMET**SELKÄRANKAISET*

NISÄKKÄÄT

▼ A1

JYRSIJÄT

Castoridae

Castor fiber (Ruotsin ja Suomen kannat)

▼ B

CARNIVORA

Canidae

Canis aureus

Canis lupus (Dueron eteläpuolella elävät espanjalaiset kannat; 39. leveyspiirin eteläpuolella elävät kreikkalaiset kannat) ► A1 (Suomen kannat porotalousalueella, sellaisena kuin se on määritelty 14 päivänä syyskuuta 1990 annetun poronhoitolain 2 §:ssä (848/90) ◀

Mustelidae

Martes martes

Mustela putorius

Phocidae

Kaikki lajit, joita ei mainita liitteessä IV

Viverridae

Genetta genetta

Herpestes ichneumon

DUPLICIDENTATA

Leporidae

Lepus timidus

ARTIODACTYLA

Bovidae

Capra ibex

Capra pyrenaica (paitsi Capra pyrenaica pyrenaica)

Rupicapra rupicapra (paitsi Rupicapra rupicapra balcanica)

SAMMAKKOELÄIMET

ANURA

Ranidae

Rana esculenta

Rana perazi

Rana ridibunda

Rana temporaria

▼ B**KALAT**

PETROMYZONIFORMES

Petromyzonidae

Lampetra fluviatilis
Lethenteron zanandrai

ACIPENSERIFORMES

Acipenseridae

Kaikki lajit, joita ei mainita liitteessä IV

SALMONIFORMES

Salmonidae

Thymallus thymallus
Coregonus spp. (paitsi Coregonus oxyrhynchos - Pohjanmeren eräiden
alueiden vaelluskannat)
Hucho hucho
Salmo salar (yksinomaan makeassa vedessä)

Cyprinidae▼ A1

Aspius aspius

▼ B

Barbus spp.

▼ A1

Rutilus friesii meidingeri
Rutilus pigus virgo

▼ B

PERCIFORMES

Percidae

Gymnocephalus schraetzer
Zingel zingel

CLUPEIFORMES

Clupeidae

Alosa spp.

SILURIFORMES

Siluridae

Silurus aristotelis

*SELKÄRANGATTOMAT***COELENTERATA**

CNIDARIA

*Corallium rubrum***MOLLUSCA**

GASTROPODA — STYLOMMATOPHORA

Helicidae

Helix pomatia

BIVALVIA — UNIONOIDA

Margaritiferidae

Margaritifera margaritifera

Unionidae

Microcondylaea compressa
Unio elongatulus

▼ **B****ANNELIDA**

HIRUDINOIDEA — ARHYNCHOBDELLAE

Hirudinidae

Hirudo medicinalis

ARTHROPODA

CRUSTACEA — DECAPODA

*Astacidae*Astacus astacus
Austropotamobius pallipes
Austropotamobius torrentium*Scyllaridae*

Scyllarides latus

INSECTA — LEPIDOPTERA

Saturniidae

Graellsia isabellae

b) **KASVIT****ALGAE**

RHODOPHYTA

CORALLINACEAE

Lithothamnium coralloides. Crouan frat.
Phymatholithon calcareum (Poll.) Adey & McKibbin**LICHENES**

CLADONIACEAE

Cladonia L. subgenus Cladina (Nyl.) Vain.

BRYOPHYTA

MUSCI

LEUCOBRYACEAE

Leucobryum glaucum (Hedw.) Ångstr.

SPHAGNACEAE

Sphagnum L. spp. (paitsi Sphagnum pylasii Brid.)

PTERIDOPHYTA

Lycopodium spp.

ANGIOSPERMAE

AMARYLLIDACEAE

Galanthus nivalis L.
Narcissus bulbocodium L.
Narcissus juncifolius Lagasca

COMPOSITAE

Arnica montana L.
Artemisia eriantha Ten
Artemisia genipi Weber
Doronicum plantagineum L.
    subsp. tournefortii (Rouy) P. Cout.

CRUCIFERAE

Alyssum pintadasilvae Dudley.
Malcolmia lacera (L.) DC.
    subsp. gracilima (Samp.) Franco
Murbeckiella pinnatifida (Lam.) Rothm.
    subsp. herminii (Rivas-Martinez) Greuter & Burdet

▼B

GENTIANACEAE

Gentiana lutea L.

IRIDACEAE

Iris lusitanica Ker-Gawler

LABIATAE

Teucrium salviastrum Schreber
subsp. *salviastrum* Schreber

LEGUMINOSAE

Anthyllis lusitanica Cullen & Pinto da Silva
Dorycnium pentaphyllum Scop.
subsp. *transmontana* Franco
Ulex densus Welw. ex Webb.

LILIACEAE

Lilium rubrum Lmk
Ruscus aculeatus L.

PLUMBAGINACEAE

Armeria sampaio (Bernis) Nieto Feliner

ROSACEAE

Rubus genevieri Boreau
subsp. *herminii* (Samp.) P. Cout.

SCROPHULARIACEAE

Anarrhinum longipedicelatum R. Fernandes
Euphrasia mendonçae Samp.
Scrophularia grandiflora DC.
subsp. *grandiflora* DC.
Scrophularia berminii Hoffmanns & Link
Scrophularia sublyrata Brot.

COMPOSITAE

Leuzea rhaponticoides Graells

▼B*LIITE VI***KIELLETYT PYYNTI- JA TAPPOMENETELMÄT JA -VÄLINEET
SEKÄ KULJETUSVÄLINEET****a) Valikoimattomat menetelmät****NISÄKKÄÄT**

- sokeiden tai runneltujen eläinten käyttäminen houkuttimina
- nauhurit
- sähköiset ja elektroniset tappo- tai tainnutusvälineet
- keinovalolähteet
- peilit ja muut häikäisevät laitteet
- kohteita valaisevat laitteet
- yöllä ampumista varten tehdyt pimeänäkölaitteet, joissa on elektroninen kuvan suurennin tai kuvan muunnin
- räjähteet
- toiminnaltaan tai käyttötavaltaan valikoimattomat verkot
- toiminnaltaan tai käyttötavaltaan valikoimattomat loukut
- varsijouset
- myrkyt ja myrkky- tai nukutussyötit
- uloskaasuttaminen tai -savustaminen
- puoliautomaatti- tai automaattiasemat, joiden lippaaseen mahtuu enemmän kuin kaksi panosta

KALAT

- myrkyt
- räjähteet

b) Kuljetusmenetelmät

- lentokoneet
- moottoriajoneuvot